

SAMORZĄD

TYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO

TREŚĆ NUMERU.

Samorządowa służba zdrowia

— *Józef Bek.*

Działalność powiatowych związków
samorządowych w r. 1925

— *W. Gajewski.*

Przegląd orzecznictwa.

Dookoła spraw samorządowych.

Z życia samorządu.

Komunikaty.

Gmina wiejska i miejska:

a) Straże ogniowe ochotnicze i ich potrzeby — *F. Filipski.*

Budżety gmin wiejskich pow. Stryj—Skole na r. 1927 — 28.

c) Z gmin.

Wiadomości gospodarcze.

Poradnik.

Książki nadesłane.

Ogłoszenia.

Warszawa, 12 Czerwca 1927 r.

Cena numeru 1 złoty.

PAŃSTWOWY BANK ROLNY

CENTRALA W WARSZAWIE, UL. TRAUGUTTA 11.

ODDZIAŁY:

W Lwowie, ul. Halicka 21
W Poznaniu, ul. Kantaka 10

W Grudziądzu, ul. Sienkiewicza 18
W Wilnie, ul. Wielka Pohulanka 24

W Łucku, ul. Jagiellońska 107
W Katowicach, ul. Aleja 3 Maja 9.

Adres telegraficzny: „PEBROL“. Kapitał zakładowy 25 milionów złotych.

- 1) Udziela długoterminowych pożyczek amortyzacyjnych w 8% listach zastawnych,
- 2) udziela kredytów krótkoterminowych gospodarstwom rolnym za pośrednictwem spółdzielni,
- 3) administruje funduszami rządowymi, przeznaczonymi na cele podniesienia produkcji rolnej,
- 4) przeprowadza parcelację majątków własnych na cele reformy rolnej,
- 5) załatwia wszelkie operacje bankowe.

PAŃSTWOWY BANK ROLNY

rozpoczął udzielanie kredytu towarowego w nawozach sztucznych na sezon jesienny 1927 roku. Udzielamy kredytu towarowego w następujących gatunkach nawozów sztucznych:

azotniak 20 — 23%, siarczan amonu 20,6%, tomasinę 14 — 18%,
superfosfat 16 — 18%, sól potasową 17 — 32%, kainit, surofosfat i wapno.

Rolnicy winni zaopatrywać się w nawozy sztuczne za pośrednictwem swoich Spółdzielni względnie Gminnych Kas Pożyczkowo-Oszczędnościowych i Kas Powiatowych.

Bliższych informacji udzielają Oddziały Państwowego Banku Rolnego.

Wydział Powiatowy Sejmiku w Janowie Lubelskim
niniejszem ogłasza

KONKURS

na posadę drogomistrza dróg wojewódzkich i powiatowych.

Od kandydatów wymaga się:

- 1) Obywatelstwo polskie,
- 2) Ukończony 24 i nieprzekroczony 40 rok życia.
- 3) Ukończenie szkoły średniej technicznej Kowelekiej, Warszawskiej lub Lwowskiej przy Wydziale Krajowym (dawna szkoła konduktorów).

4) Przynajmniej 3-letnia praktyka przy budowie i konserwacji dróg i mostów.

5) Znajomość robót meljoracyjnych.

Do powyższej posady przywiązane są pobyry X stopnia płacy urzędników państwowych z 15% dodatkiem komunalnym i ryczałtem na rozjazdy 50% stałych djet X stopnia płacy.

Posada do objęcia od zaraz ewentualnie od 1/VII. 1927 r.

Przewodniczący Wydziału
Starosta (—) Dr. L. Ościak.

Wydział Powiatowy Sejmiku Słonimskiego
ogłasza

KONKURS

na stanowisko Inspektora Samorządu Gminnego.

Do posady tej przywiązane są pobyry VIII, względnie VII stopnia płac urzędników państwowych z dodatkiem komunalnym w wysokości 15%. Wysokość poborów uzależniona od kwalifikacji kandydata. Pożądany prawnik z ukończonymi studjami i 2-letnią praktyką samorządową, względnie z wykształceniem średnim i 3-letnią praktyką samorządową.

Do podania dołączyć należy:

- 1) Odpisy świadectw szkolnych.
- 2) Własnoręcznie napisany życiorys,
- 3) Zaświadczenia z poprzednich prac oraz
- 4) Referencje.

Oferty należy składać do Biura Wydziału Powiatowego w Słonimie, ul. Mińska 50, do dnia 25/VI — 1927 r.

Oferty nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi.

Posada do objęcia od 1 lipca 1927 r.

Przewodniczący Wydziału
Starosta (—) Dr. Jan Dorosz.

czas. 13458/9/24

SAMORZĄD

TYCZNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO.

PRENUMERATA KWARTALNA
10 ZŁOTYCH POLSKICH.
NUMER POJEDYNCZY I ZŁOTY.
KONTO CZEKOWE POCZT. KASY OSZCZ. № 1520

ADMINISTRACJA „SAMORZĄDU” —
WARSZAWA, LESZCZYŃSKA 6.
TELEFON 301-93.
CZYNNE OD GODZINY 8 DO 3.
REDAKCJA — ŚTO-KRZYSKA 13 m. 15
TELEFON 131-92 i 225-50.
Redakcja rękopisów niezwraca.

OGŁOSZENIA ZWYKŁE ZA TEKSTEM
STRONA — 800 ZŁ. POL. OGŁOSZENIA CYFROWE, ILU-
STROWANE I W TEKŚCIE o 50 proc. DROŻEJ, OGŁO-
SZENIA ZWIĄZKÓW SAMORZĄDOWYCH DOSTAR-
CZONE BEZPOŚREDNIO DO ADMINISTRACJI o 85 proc.
TANIEJ. OGŁOSZENIA. NADESŁANE BEZ PODANIA
WYMIARU, DRUKUJE SIĘ NA 1/4 STRONY.

Kierownik Redakcji Aleksander Bogusławski.

Komitet Redakcyjny: *Józef Bek, pos. Aleksander Bogusławski, Stefan Boguszewski, Wacław Gajewski, Władysław Korsak, Joachim Wołoszynowski.*

ROK IX.

WARSZAWA, 12-go CZERWCA 1927 R.

Nr. 24

Samorządowa służba zdrowia.

W końcu czerwca odbędzie się w Poznaniu V Ogólny Zjazd Higienistów Polskich. Jako jeden z tematów przyjdzie pod obrady: „Organizacja samorządowej służby zdrowia” z punktem środkowym: lekarz powiatowy państwowy czy samorządowy. Sprawie tej poświęcamy w tym i następnym numerze osobne miejsce. Redakcja.

Z istoty samorządu terytorjalnego wynika, jako zadanie najbardziej niewątpliwe, — walka o zdrowie ludności, terytorjum samorządne zamieszkującej. Zanieczyszczenie gruntu, wody, powietrza, łatwość przenoszenia się chorób zaraźliwych są przecież, obok niebezpieczeństwa pożaru, najelementarniejszym następstwem samego faktu istnienia osady ludzkiej. Z naturalną więc konsekwencją bronić się ona musi przeciwko wrogom zdrowia, życia i mienia swych członków.

Broniła się gmina samorządna przeciwko pożarom i chorobom zaraźliwym zawsze: sto i pięćset lat temu, — jak umiała.

Walka o zdrowie natomiast, stwarzanie warunków życia ludzkiego, niesprzyjających powstawaniu i rozwojowi chorób wogóle, nietylko epidemji, — to już zdobycz czasów wcześniejszych.

Rozwój nauk przyrodniczych umożliwił zrozumienie związku przyczynowego między brakiem dostępu słońca do mieszkania a rozwojem szkodliwych dla zdrowia drobnoustrojów. wszelkiego rodzaju, między wodą gruntową w studniach a chorobami narządów trawienia, między brakiem wiadra stałego przy studni publicznej na wsi a szerzeniem się duru brzuszego, między zatrutem powietrzem w przepelnionej izbie szkolnej a gruźlicą nauczycielki i t. d. i t. p.

W miarę jednak rozwoju wiedzy i podnoszenia się poziomu kultury „zdrowotność publiczna” staje się dla gminy samorządnej problemem coraz trudniejszym, wymaga i znajomości rzeczy i pracy coraz rozleglejszej i głębszej. Rzecz zrozumiała dla każdego, kto choć przez chwilę zastanowił się zechce nad całością tego zagadnienia.

Zacząć przecież trzeba od uporządkowania otoczenia,

w którym znajdują się ludzkie siedziby: osuszyć moczary, stawy zbyt czyste, błota, ziejące wilgocią, rozsądniki malarji. Droga do tego często prowadzi przez uregulowanie jakiejś rzeczki, zalewającej nadbrzeżne pola i zostawiającej po sobie zastoiska cuchnące i ziejące poprostu chorobami. — Gdzie niema takich mokradeł, mamy do czynienia już tylko z placami i ulicami, które trzeba zabrukować szczelnie z odpowiednimi spadkami, aby się woda nie zatrzymywała, aby zapobiec tworzeniu się błota, a za niem — kurzu. Wzdłuż boków ulic i placów trzeba sadzić drzewa, stwarzając rezerwoary tlenu, a przez odpowiednie rozmieszczanie budowli zapewniając dostęp życiodajnym promieniom słońca.

A same domostwa? Pilnować trzeba właściwego sposobu wznoszenia budowli, uwzględniając podmurowanie dość wysokie, izolację od wilgoci, wysokość izb, ilość i rozmiary okien, odległość studzien od ustępów i gnojowisk i t. d. — Jeżeli miejscowość, szybko rozwijająca się, zabudowywać się będzie dziko, bez planu, to jak to utrudni a więc i opóźni wprowadzenie kanalizacji, wodociągów, oświetlenia elektrycznego!

Organizm ludzki, nie dający sobie rady z usuwaniem dokładnem produktów zbędnych, wyników procesów życiowych, marnieje, wiotczeje i zamiera. Usuwanie z osiedli odpadków życia organicznego ludzi i zwierząt, gospodarstwa domowego i warsztatów wytwórczych — stanowi podobnie niezbędną funkcję skupiska ludzkiego. W Polsce mamy kilkanaście tysięcy osiedli: wsi i miast. W ilu z nich znajduje się lub może powstać w ciągu najbliższych 50 lat — kanalizacja i wodociąg, zakłady utylizacyjne i spalania śmieci? — Sprawa zatem urządzania należytych miejsc ustępowych, ścieków i dołów na śmiecie, kompostarni dezynfekcja kup gnijących — to zagadnienie ciągłej, nieustępliwej, wytrwałej czujności władz administracyjnych w tysiącach i tysiącach ludzkich osiedli. — Istna praca Herkulesa.

Czwarta przeszkoda do zdobycia w walce o zdrowie

1221/23/1514

publiczne, to — brak wody, dobrej wody do picia, i wody do kąpeli w każdej porze roku. Przybliżone obliczenia upoważniają do wniosku, że w Polsce studnie wiercone stanowią zaledwie $1\frac{1}{2}\%$ ogólnej liczby studzien, że studnie o cembrowinie murowanej stanowią $27\frac{1}{2}\%$ ogólnej liczby studzien, przeciętna głębokość studzien — to 6 metr.; mniej więcej 2 na 3 studnie istniejące nie posiadają naczyń stałe umocowanego, przeznaczonego do czerpania wody.

A kąpiel? Zimna w lecie, ciepła przez trzy pozostałe pory roku. Ktoś może powiedzieć i nieraz to daje się słyszeć, że rolnik nasz nie zna prawie ciepłej kąpeli przez całe długie życie, a żyje i zdrow jest — podobno. Tak samo nie znają prawie kąpeli nawet zimnej synowie pustyni, a wiek ich życia przeciętny nie krótszy jest od życia europejczyka. Ale sprawność i wydajność pracy i trwanie zdolności do wyteźonej pracy przez długie lata życia gdzie jest najczęściej spotykana? Życie człowieka cywilizowanego wymaga od niego wielkiego natężenia, wielkiej wytrwałej pracy mięśni, nerwów, serca. To zaś jest możliwe tylko przy odpowiedniej kulturze ciała, do której ciepła kąpiel przyczynia się w stopniu najwyższym.

Pozostaje żywność. Jakkolwiek zdaje się nie ulegać wątpliwości, że olbrzymia większość zachorowań ma swoje źródło w wadliwych warunkach mieszkaniowych i pracy zawodowej, to jednak i żywność, odżywianie się niewłaściwe powoduje mniejszą odporność na choroby. — Pilenie sprzedających środki żywności, aby te nie były zanieczyszczone, w stanie nieczystym, lub też świadomie niezafałszowane — stanowi odwieczną troskę zarządów gminnych. W kronikach życia miejskiego, a nawet i gdzieś tam wiejskiego, znajdujemy przepisy porządkowe w tej dziedzinie, usankcjonowane karami dość dotkliwymi, grzywny, plag i aresztu z XVI jeszcze stulecia. Odżywianie naszego ludu znacznie ustępuje co do swej wartości panującym gdzieindziej obyczajom. Kursy gospodarstwa kobiecego, zawierające także naukę przyrządzania potraw, umiejętnego kiszenia kapusty, ogórków. — uczą tym sposobem lepszego wyzyskania tych samych materiałów i powodują w następstwie lepsze odżywianie się ludu, wzmożenie się fizycznej odporności i sprawności. Kursy także urządzają związki rolników, ale z pomocą finansową winny im pośpieszać rady gminne i powiatowe.

W tym ostatnim „zabiegu” — znajdujemy przejście do tego działu higieny publicznej — zapobiegawczej, który już ogólne warunki bytowania ludzkiego ma na uwadze, ale bardziej ku higienie jednostkowej się zbliża. Tu, oczywiście może być brana pod uwagę jedynie młodzież, przystem młodzież szkolna, a jeśli o wieś i małe miasteczka chodzi — młodzież szkół powszechnych. Organy samorządu gminnego lub powiatowego mogą wpływać czynnie na to, aby sale szkolne były możliwie przestronne, dobrze przewietrzane, widne, aby dzieci przyzwyczajane były do czystości, podlegały nadzorowi lekarskiemu, otrzymywały długie śniadanie w szkole, miały przy szkole podwórza — boiska. Działwa miejska musi mieć możliwość spędzania letnich wakacji na świeżem powietrzu. W miastach także winno się czuwać nad udostępnieniem nabycia dobrego mleka dla żywienia niemowląt.

Rozległa, szeroka jest dziedzina zdrowia publicznego w swym dziale zapobiegawczym. Nie przekracza jednak

ani materialnej ani intelektualnej możliwości samorządu. Wymaga atoli jednego niezbędnego warunku: spóldziałania całego społeczeństwa. Praktycznie w samorządzie prowadzi do tego metoda komisji. Powiatowa komisja zdrowotna i także komisje gminne lub okręgowe, pracujące stale, wytrwale ze zrozumieniem roli swej i znaczenia — to najwłaściwszy na początek udział społeczeństwa w pracy „uzdrowiającej”. Nie jedyny, oczywiście. Mamy już i towarzystwa specjalne „przeciwgruźlicze” i stowarzyszenia, zwalczające alkoholizm, i koła młodzieży wiejskiej, budujące — wśród wielu innych zadań — tysiące miejsc ustępowych rocznie i t. d. Komisje zdrowotne samorządowe muszą pozostawać z temi stowarzyszeniami w stałym porozumieniu, wspierać je finansowo i moralnie.

Niektóre powiaty weszły już na tę drogę pracy zapobiegawczej w dziedzinie higieny publicznej. Ogromna większość, niestety, wybrała drogę inną, drogę najmniejszego oporu i czekania aż człowiek zachoruje i dostarczenia mu wówczas pomocy lekarskiej. Szpitale, ambulatorja, lekarze rejonowi (okręgowi), przychodnie, apteki — wyczerpują całą troskę samorządu o zdrowie ludności. Jest to najłatwiejsza metoda: skoro tylko są pieniądze, buduje się lub urządza się szpital, tworzy się posadę lekarza okręgowego i koniec. Ale jest to wykpiwanie się z obowiązku. Na to nie potrzeba ani myślenia, ani przewidywania, ani całego aparatu społeczno - gospodarczego, jaki dostarcza samorząd. Wystarczą pieniądze i lekarz. Ponieważ jednak Polska niepodległa, jak powiedział prezydent Wojciechowski, musi stać samorządem, więc ambicje tego samorządu muszą sięgać dalej i głębiej, jak to wyżej opisane zostało. Zasada ta została zresztą uznana na zjeździe lekarzy higienistów w Krakowie, gdzie podkreślono obowiązek zapobiegawczej działalności samorządu na polu zdrowotności, wskazując, że leczenie chorych — to zadanie kas chorych ustawowo określone i w coraz szerszej mierze przez nie podejmowane.

Tymczasem jednak i w dziedzinie organizacji pomocy lekarskiej mają organa samorządu sporo do czynienia. Podział powiatu na okręgi sanitarne z lekarzami, przychodniami zwłaszcza dla chorych gruźlicznych, zwalczanie takich chorób nagminnych jak jaglica, stosowanie szczepień ochronnych, pomoc akuszerska, dezynfekowanie mieszkań po chorobach zakaźnych. Wszystko to wymaga ciągłej czynności, a zwłaszcza planowej, wytrwałej pracy.

Przebiegliśmy oto, w krótkim zarysie, całość zadań samorządu w walce o zdrowie ludności. Dziedzina obszerna, wielce różnorodna. Czy można sobie wyobrazić poważne powodzenie w tej pracy bez własnego organu wykonawczego? Przy obecnym poziomie przygotowania ze strony społeczeństwa, reprezentowanego w zarządzie gminy i powiatu, musi ten organ być zawodowo wykwalifikowany: lekarz-higienista lub inżynier sanitarny. Musi on być w zupełności oddany sprawie, cały czas poświęcając na realizację zadań i celów walki o zdrowie. Z natury rzeczy będzie on i doradcą i wykonawcą zarazem. Sam fakt istnienia takiego zawodowca, utrzymywanego przez sejmik wyłącznie dla celów planowej pracy zdrowotnej —

wywoła o wiele większą wydajność pracy sejmiku na tem polki, niż gdy zadanie to, jako dodatkowe, spełnia lekarz państwowy. Fakt to jest nie ulegający żadnej wątpliwości. Lekarz — z natury rzeczy — będzie przychodził z ciągłymi wnioskami do wydziału powiatowego i sejmiku, a sejmik również będzie ciągle oczekiwał tych wniosków od organu swego, w tym celu utrzymywanego.

Wystarczy porównać obowiązki, ciężące na lekarzu z tytułu zadań samorządu z tem, co ma do czynienia lekarz, jako organ państwowy.

Pierwsze już wyłożyliśmy, drugie polegają na: uczestniczeniu w komisjach poborowych wojskowych, wystawianiu świadectw w razie potrzeby urzędnikom państwowym, nadzorze nad aptekami i handlem specyfikami, tępieniu znachorstwa, nadzorze nad akuszerkami i „babkami“, nad felczerami, łaźniami, sklepami spożywcze, medycyna sądowa na terenie powiatu. Wszystkie te czynności może wykonywać, o ile idzie o przygotowanie zawodowo — medyczne, i lekarz sejmikowy. W razie zniesienia stanowisk państwowych lekarzy powiatowych, zadania

przez nich spełniane zostałyby zleżone, poruczone sejmikowi. Lekarz byłby nadzorowany w tej dziedzinie przez mocno postawioną inspekcję wojewódzką. Przyczem mogłaby być ustanowiona osobista odpowiedzialność lekarza (nietylko sejmiku) za zaniedbanie tych zleżonych obowiązków.

Dla samorządu sprawa najważniejsza: podjęcie szerokiej pracy nad poprawą stosunków zdrowotnych. Do pracy tej samorządowi niezbędna jest własna służba zdrowia. Czy da się to pogodzić z istnieniem odrębnego stanowiska państwowych lekarzy powiatowych? Oczywiście, że trudno bardzo, i ze względów oszczędnościowych i ze względu na konieczność unikania zatargów, jak to, niestety, tak często ma miejsce w sferze weterynaryjnej, gdzie ta dwoistość służby jest tak powszechna. Wyjście trzecie: zlecenie lekarzom państwowym, za osobnym wynagrodzeniem, pełnienia obowiązków samorządowego lekarza — higienisty dać może wynik tylko połowiczny, bardzo niedostateczny, jak to już wyżej wykazać usiłowaliśmy.

Józef Bek.

Działalność powiatowych związków samorządowych w r. 1925

Referat wygłoszony na Zjeździe przedstawicieli samorządów powiatowych dnia 24. IV. 1927 r.

II.

Poczynawszy tych kilka najistotniejszych zastrzeżeń i wyjaśnień, które może choć w drobnej części przyczynią się do udoskonalenia statystyki samorządowej, przechodzę do meritum sprawy.

Dochody:

	w r. 1925	w r. 1924
Wszystkie dochody rzeczy-wiste wynoszą	99.912.000	wobec 79.665.000
W tej sumie pożyczki zaciągnięte stanowią	7.645.000	wobec 1.704.000
(przyczem pożyczka stosunkowo najwięcej Małopolska: na 12.000.000 dochodów 2.000.000 pożyczek),		
zapomógł zaś	4.545.000	wobec 5.845.000

Widzimy więc na tych cyfrach poprawę sytuacji gospodarczej specjalnie w dziedzinie kredytu. Powiaty mogły w roku 1925 zaciągnąć pożyczkę na sumę 5 razy większą niż w r. 1924. Państwo zaś, ułatwivszy powiatom zaciąganie pożyczek, zmniejszyło swą pomoc w postaci bezzwrotnych zapomóg.

W dochodach najwięcej nas będą interesowały pozycje, które świadczą o wysokości obciążenia ludności, a więc wszystkie podatki, opłaty, specjalne składki, pomijając wszelkie wpływy z majątku, przedsiębiorstw, zwroty kosztów utrzymania w zakładach, subwencji i t. p. Otóż ogólna suma wpływów z podatków wynosi w r. 1925 67.264.000, przyjmując, że wszystkie zaległe dochody pochodzą ze składek specjalnych i podatków, wobec

56.000.000 zł. dochodu z tych źródeł w r. 1924.

Powiaty wojew. wschodnich wykazują zmniejszenie się wpływów z podatków bezpośrednich i pośrednich; wzrastają natomiast ogromnie nieokreślone wpływy z zaległych, które na wschodzie dochodzą do wysokości 75% podatku gruntowego. Ogólny wzrost dochodów z 56 na 67 milionów tłumaczy się przede wszystkim przez: 1) wzrost zaległych podatków, 2) wzrost opłat drogowych.

Rok 1924 samorzady rozpoczęły bez wszelkich rezerw i zapasów, jakimi są zaległe podatki. To, co bowiem zalegało z czasów marki było bez wartości. W roku 1925 zaległości stanowią już sumę pokaźną 6.536.000 zł., która jeszcze w następnych latach częściowo będzie wzrastała.

Sądząc ze sposobu postępowania urzędów skarbowych, które o zaległościach nie powiadamiają, oraz z tego faktu, że powiaty południowe, opierając swoje dochody wyłącznie na dodatkach do podatków rządowych, nie wykazują prawie zupełnie zaległych dochodów, należy przypuszczać, że zaległe dochody prawie wyłącznie pochodzą z zaległych samoistnych podatków i opłat drogowych. Ustabilizowanie naszej waluty w r. 1924 wywiera dobroczynny i wielki wpływ na prawidłową gospodarkę we wszelkich jej przejawach. Usprawniło ono również gospodarkę urzędów i zakładów dobra publicznego oraz samorządowych przedsiębiorstw, które w okresie markowym prawie całkowicie musiały być utrzymywane z sum budżetowych. Stale albo względnie rzadko zmieniane stawki opłat nie pozwalały dotrzymywać krok u spadko-

wi wartości marki. Rok 1925 zaznacza polepszenie się sytuacji tych zakładów i przedsiębiorstw.

Oplaty zaś drogowe, jako nowa forma opodatkowania w Małopolsce i Wielkopolsce, były przez powiaty zachodnie i południowe wprowadzone z wielką rezerwą, a że były przytem w r. 1924 bardzo późno zatwierdzone, należy przypuszczać, że wymiar i ściągnięcie tego podatku był dokonany w r. 1925. To też nic dziwnego, że we wszystkich wojewódz. zwiększyły się wpływy ze specjalnych opłat (drogowych) a przede wszystkim w zachodnich i południowych, które w r. 1925 zaczęły korzystać z tej formy opodatkowania. W zachodnich województwach wpływ z opłat drogowych wzrósł z 943.000 zł. na 2.156.000 zł., w południowych z 689.000 zł. na 1.257.000 zł., a więc dwukrotnie.

Wzrost dochodów z tych źródeł przedstawia się następująco:

	Zwrot kosztów za korzystanie z urzędzeń i zakładów dobra publicznego		Czyste zyski przedsiębiorstw	
	1924 r.	1925 r.	1924 r.	1925 r.
	w tysiącach		w tysiącach	
Powiaty woj. centralnych	2.287	3.507	217	448
„ „ wschodnich	165	430	5	42
„ „ zachodnich	1.052	1.488	622	1.187
„ „ południow.	106	312	11	14

Uderza nas niski wpływ z tytułu zwrotu kosztów za korzystanie z zakładów dobra publicznego w powiatach woj. wschodnich pomimo, że posiadają one dużą liczbę tych zakładów. Płynie to z błędnej, według nas, polityki bezpłatnych świadczeń, jaka jest na wschodzie stosowana

Powiaty:	Zachodnie (w %)	Centralne (w %)	Wschodnie (w %)	Południowe (w %)
1. dochodowy	23	spec. składki 22,3	spec. skład. 19,4	pośrednie 19,4
2. gruntowy	12	gruntowy 13,2	pośrednie 16,3	gruntowy 13,2
3. pośrednie	8,2	pośrednie 8,2	gruntowy 15,9	spec. skład. 10,7
4. spec. skład.	8,8	przemysł. 4,7	przemysł. 5	dochodowy 7,5
5. samodziel.**	4,7	dochodowy 3,6	dochodowy 3,5	przemysł 5,1
6. przemysł.	4,5	samodzielne** 2,2	samodzielne 3	samodzieln. 1,1
7. zaległe (??)	4,5	zaległe (??) 8,2	zaległe (??) 10,3	zaległe 1,4

W taki to sposób w świetle wymagań życia, poziomu gospodarczego i pewnych przyzwyczajzeń przedstawia się jednolita na całe państwo ustawa o finansach komunalnych.

Obciążenie ludności podatkami, opłatami, spec. składkami wzrosło prawie we wszystkich województwach (patrz tablica III) za wyjątkiem powiatów woj. Białostockiego, Nowogrodzkiego i Wołyńskiego, gdzie zaznaczył się pewien spadek dochodów, spowodowany, jak przy-

*) Powiaty zachodnie poza 30% udziałem w podatku dochodowym pobierały jeszcze specjalny samodzielny dodatek 4% od sumy wymiarowej.

Podatki inwestycyjne, rzadko pobierane przez powiaty w r. 1924, jeszcze bardziej zostały ponieczone w r. 1925. Wpływ z tego źródła niewielki, bo wynoszący 940.000 zł., zniżył się do 422.000 w r. 1925. Podatki inwestycyjne prawie wyłącznie nakładają powiaty b. zab. rosyjskiego. Z powiatów zachodnich i tylko powiat korzystywał z tego źródła w r. 1925, a południowe powiaty ani w r. 1924 ani w 1925 w żadnym wypadku podatku inwestycyjnego nie wymierzały.

Jak wielka jest różnorodność naszego życia w poszczególnych dzielnicach, wykazuje wysokość wpływów z tych samych jednakowo przez ustawę określonych źródeł.

Dla powiatów zachodnich największe znaczenie ma podatek dochodowy*), który przynosi 23% wszystkich wpływów, a 33% wpływów z podatków; dalej idzie podatek gruntowy — 12% ogólnych dochodów; podatki pośrednie 8,9; specjalne składki 8,8 i podatek przemysłowy 4,5. Dla powiatów centralnych i wschodnich najważniejszy jest wpływ z opłat specjalnych, natomiast podatek dochodowy zajmuje ostatnie miejsce. W Małopolsce samorządowy system podatkowy powiatowych związków samorządowych na pierwsze miejsce formuje wpływ z podatków pośrednich, a podatek przemysłowy zajmuje miejsce ostatnie.

Samodzielne drobne podatki wszędzie zajmują ostatnie miejsce poza tem 5-cioma pierwszorzędnymi źródłami. Zestawienie podatków w zachodnich powiatach, w kolejności ich znaczenia dla terytorjalnych grup powiatów tak będzie wyglądało. Zaznaczam, że ścisłość tych porównań można łatwo zakwestjonować wobec wysokich sum zaległych dochodów, które niewiadomo z jakich źródeł pochodzą.

puszczam, tworzeniem się nadmiernych zaległości przede wszystkim z powodu niepłacenia w terminach przez większą własność, ewentualnie z powodu niebrania pod uwagę przez Gł. U. St. sumy zaległych dochodów przy wyznaczaniu średniej na osobę***). To ostatnie przypuszczenie jest tembardziej możliwe, że wydatki na osobę, rzeczywiście w r. 1925 skuteczne w tych wojewódz-

**) Podatek inwestycyjny zaliczamy do grup samodzielnych.

***) W nagłówku rubryki Gł. Urz. Stat. nie wymienia dochodów zaległych. Jeżeli istotnie Gł. Urz. Stat. tak postąpił, to zaję on stanowisko niesłuszne, ściągnięcie bowiem zaległych podatków będzie przecież stanowił o istotnym obciążeniu ludności w danym roku.

twach, nie tylko się nie zmniejszyły, ale nawet bardzo silnie wzrosły np. w woj. Białostockiem z 3.69 na 5.72, w woj. Nowogrodzkim z 2.73 na 3.14, w woj. Wołyńskim z 2.68 na 3.52.

Wzrost dochodów na osobę najbardziej się zaznaczył w powiatach woj. Pomorskiego i Poznańskiego (??) i Małopolski, która jednak jeszcze pod względem obciążenia na 1 osobę pozostaje na ostatnim miejscu. Jedno tylko woj. Krakowskie wyprzedziło powiaty w. Poleskiego, do-

chodząc do obciążenia 1.69 gr. na głowę, gdy Polesie doszło tylko do 1.35. Powiaty centralne wykazują w opodatkowaniu wzrost b. mały. Oznacza to, że te powiaty odrazu t. j. od 1924, wykorzystwały wszystkie źródła dochodowe i teraz przyrost dochodów będzie już postępował bardzo powoli, o ile, rzecz oczywista, nie będziemy brali pod uwagę dochodów zaległych.

W. Gajewski.

Przegląd orzecznictwa

OD JAKIEJ WARTOŚCI OBLICZA SIĘ OPLĄTY ALJENACYJNE?

Najwyższy Trybunał Administracyjny w orzeczeniu swym z dnia 7 stycznia 1927 r. L. Rej. 9001/26 ustalił, że w razie przeświadczenia Urzędu, że wykazana w akcie suma nie jest rzeczywista, opłaty aljenacyjne przy nabyciu nieruchomości oblicza się nie według istotnej ceny nabycia, lecz od rzeczywistej wartości nieruchomości.

Treść sprawy i wywody Najw. Tryb. Adm. są następujące:

Witalis i Marjanna małż. Krygier na mocy aktu, znanego dnia 26 stycznia 1925 r. przed notariuszem Aleksandrem Smolińskim w Łodzi, nabyli od A. R. $\frac{3}{4}$ nieruchomości łódzkiej, położonej przy ul. Nowocegielnianej Nr. 44, za cenę 23,300 zł. i uiszcili przy akcie tytułem opłaty aljenacyjnej na rzecz Skarbu Państwa 932 zł. i na rzecz Magistratu m. Łodzi 466 zł. Ponieważ, zdaniem Urzędu Skarbowego w Łodzi, rzeczywista wartość powyższych $\frac{3}{4}$ nieruchomości była wyższa od ujawnionej w akcie ceny kupna - sprzedaży, przeto pismem z dnia 27 czerwca 1925 r. wezwał pomieniony Urząd małż. Krygier do dobrowolnego podwyższenia szacunku w terminie dwóch tygodni. Dnia 3 listopada 1925 r. Witalis Krygier protokólnie oświadczył, że nie zgadza się na podwyższenie szacunku, wobec czego Urząd Skarbowy na podstawie przepisów ustawy z dnia 26 września 1923 r., w przedmiocie ustalania wartości celem wymiaru opłat stemplowych (Dz. Ust. poz. 807) ustalił rzeczywistą wartość obiektu sprzedaży przez rzeczoznawców na sumę 67,500 zł., a następnie orzeczeniem z dnia 20 listopada 1925 r. wymierzył Witalisowi i Marjannie małż. Krygier dodatkową opłatę aljenacyjną na rzecz Skarbu Państwa w sumie 1,768 zł. i tytułem opłaty komunalnej 884 zł. Odwołania nowonabywców małż. Krygierów Izba Skarbowa w Łodzi orzeczeniem z dnia 24 kwietnia 1926 r. L. 29318 (V) 1858 nie uwzględniła. W skardze do Najwyższego Trybunału Administracyjnego na powyższe orzeczenie proszą Witalis i Marjanna małż. Krygier o jego uchylenie ze względu na to, że szacunku w akcie nie ukryli oraz z powodu zbyt wysokiego otaksowania przez rzeczoznaw-

ców nabytego obiektu. Pozwana władza w odpowiedzi stawia wnioszek o oddalenie skargi, jako nieuzasadnionej. Na podstawie powyższych okoliczności faktycznych i zważywszy, że stosownie do art. 1, cyt. ustawy z dnia 26 września 1922 r., w razie powzięcia przez władze skarbowe przeświadczenia, że wykazana w akcie suma szacunkowa obiektu sprzedaży nie odpowiada jego rzeczywistej wartości, są one uprawnione do pobrania opłaty aljenacyjnej od rzeczywistej wartości niezależnie od tego, czy istotna cena nabycia została ukryta lub nie; zważywszy dalej, że stosownie do przepisów artykułu 2 tejże ustawy oszacowanie obiektu sprzedaży winno się w tym wypadku odbyć na podstawie opinii zaprzysiężonych sędownie rzeczoznawców, którzy w danym wypadku zbadani zostali z zachowaniem przepisanych formalności i wartość obiektu sprzedaży po dokładnych jego oględzinach na miejscu ustalili na dzień sprzedaży na 67,500 zł., która to kwota przyjęta została przez Urząd Skarbowy za podstawę do wymierzenia skarżącym dodatkowej opłaty aljenacyjnej; zważywszy dalej, że wywody skargi, poparte dowodem ubezpieczeniowym Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych, mające stwierdzić, że oszacowanie dokonane przez rzeczoznawców jest sprzeczne z oszacowaniem tejże budowli przez techników, na zasadzie art. 24 ustawy z dnia 3 sierpnia 1922 r. poz. 600 Dz. Ust. usuwają się z pod rozpoznania przez Najwyższy Trybunał Administracyjny, który jako instancja kasacyjna wyrokuje na zasadzie tego stanu faktycznego, jakim rozporządzała ostatnia instancja administrac. przy wydaniu zaskarżonego orzeczenia; zważywszy wreszcie, że dowód powyższy nie tylko nie był złożony władzom skarbowym w toku instancji i wskutek tego przez to ostatnie rozpoznany i oceniony nie był, lecz nadto skarżący, jak to zaprotokółowane zostało dnia 3 listopada 1925 r., złożył władzom skarbowym wyraźne oświadczenie, że uchylił się od udziału w postępowaniu — uznał Najwyższy Trybunał Administracyjny, że oszacowanie obiektu sprzedaży dokonane zostało zgodnie z obowiązującymi przepisami, skarga zaś przedstawia się jako bezzasadna i wobec tego oddalił ją.

I. R.

Dookoła spraw samorządowych

INSTANCJE ODWOŁAWCZE W SPRAWACH WYBORÓW DO SAMORZĄDOWYCH ORGANÓW UCHWAŁAJĄCYCH.

(H). Dowiadujemy się, iż Ministerstwo Spraw Wewnętrznych opracowało projekt rozporządzenia Rady Ministrów o częściowej zmianie art. 17 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 listopada 1919 r. (Dz. Ust. Nr. 90, poz. 490). Zmienione mają być m. i. punkty 3 i 4 wspomnianego art. 17, dotyczące wyborów w samorządach.

Wedle projektowanego w tej noweli brzmienia pktów 3 i 4 do zakresu działania wojewodów miałyby należeć: a) rozstrzyganie w ostatniej instancji w wypadkach odwołań od orzeczeń starostów, wydanych w załatwieniu protestów przeciw wyborom do rad gminnych w gminach wiejskich oraz przeciw wyborom do sejmików powiatowych; b) rozstrzyganie w pierwszej i ostatniej instancji protestów przeciw wyborom we wszystkich miastach.

OKÓLNIK W SPRAWIE SAMORZĄDOWYCH POŻYCZEK KRÓTKOTERMINOWYCH.

(H.). Wobec mylnego stosowania w praktyce przez zarządy niektórych gmin miejskich art. 33 ustawy o tymcz. ureg. fin. kom., objawiającego się w zaciąganiu przez te zarządy krótkoterminowych pożyczek bez odpowiednich uchwał rad miejskich (gminnych), wydało Mstwo Spr. Wdwn. okólnik (z dn. 21. V. b. r. Nr. 116), w którym wyjaśniło, iż — jakkolwiek pożyczki tego rodzaju nie podlegają zatwierdzeniu władzy nadzorczej — to jednakże organa wykonawcze związku komunalnego nie mogą tych pożyczek zaciągać bez upoważnienia ich do tego przez odpowiednią uchwałę związku komunalnego.

Mstwo wyjaśnia zarazem w tym okólniku, iż przez wyrażenie „uchwała związku komunalnego“, użyte w ustawie, rozumieć należy uchwałę organu uchwalającego danego związku — czy to dotyczącą konkretnie określonej pożyczki, czy też upoważniającą organ wykonawczy do zaciągania w pewnym określonym czasie (np. w ciągu roku budżetowego) pożyczek obrotowych (na zasilenie funduszy kasowych) do określonej wysokości oraz na ogólnie w tejsze uchwały określonych warunkach.

FUNDUSZ POŻYCZKOWO - ZAPOMOGOWY.

(G.). W 50 n-rze Dziennika Ustaw ogłoszone zostało rozporządzenie Prezydenta o utworzeniu komunalnego funduszu pożyczkowo-oszczędnościowego. Według tego rozporządzenia tworzy się fundusz, z którego udzielane będą oprocentowane, lub bezprocentowe pożyczki miastom wydzielonym, oraz powiatowym związkom komunalnym na własne potrzeby, oraz na potrzeby miast niewydzielonych i gmin wiejskich. Z sum powstałych z otrzymanych procentów udzielane będą bezzwrotne zapomogi. Fundusze tworzy się z potrąceń z dodatków do podatków spożywczych, należnych samorządowi: w roku

1927/28 — w wysokości 5%, w latach następnych — 10%.

Przed wydaniem rozporządzenia wykonawczego do wspomnianego rozporządzenia Prezydenta Ministerstwo Spraw Wewnętrznych na specjalnej konferencji zasięgnęło opinii u przedstawicieli zrzeszeń związków samorządowych. Konferencja odbyła się w d. 9-ym czerwca r. b. przy udziale przedstawicieli: Min. Spraw Wewn., Min. Skarbu, Biura Zjazdów Samorządu Ziemińskiego, Związku Miast i Zrzeszenia Gmin Wiejskich. Ministerstwo przedstawiło następujące wytyczne projektowanego rozporządzenia wykonawczego:

1) komunalny fundusz pożyczkowo-zapomogowy ulokowany zostanie w Polskim Banku Komunalnym;

2) związki komunalne zwracać się będą o pożyczki i zapomogi z tego funduszu bezpośrednio do Banku;

3) decyzja w sprawach przyznawania związkom komunalnym pożyczek i zapomóg należy do specjalnej komisji przy Polskim Banku Komunalnym, którą powoła Minister Spraw Wewnętrznych;

4) wspomniana komisja składa się z przedstawicieli Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Ministerstwa Skarbu (po jednym) i przedstawicieli Związku Miast Polskich, Biura Zjazdów Samorządu Ziemińskiego i Zrzeszenia Samopomocy Gmin Wiejskich (po jednym);

5) przewodniczącym Komisji jest z urzędu przedstawiciel Ministerstwa Spraw Wewnętrznych;

6) Komisja decyduje większością głosów z tem, że przewodniczący ma prawo wstrzymywać wykonanie uchwały Komisji i przedstawić sprawę do decyzji Ministerstwa Spraw Wewnętrznych;

7) przedstawiciel Polskiego Banku Komunalnego bierze udział w posiedzeniach Komisji w charakterze referenta sprawy bez prawa głosu decydującego;

8) posiedzenia Komisji zwołuje przewodniczący po porozumieniu się z Polskim Bankiem Komunalnym;

9) protokoły posiedzeń i całą biurowość, związaną z czynnościami przyznawania związkom komunalnym pożyczek i zapomóg, prowadzi Polski Bank Komunalny;

10) z funduszu pożyczkowo-zapomogowego udzielane będą krótkoterminowe pożyczki na czasowe zasilenie kas komunalnych, a w miarę rozporządzalnych środków — długoterminowe (kilkuletnie) pożyczki na wydatki inwestycyjne;

11) bezprocentowe pożyczki udzielane będą tylko wyjątkowo w razie stwierdzenia ciężkiej sytuacji finansowej związku komunalnego;

12) Polski Bank Komunalny obowiązany jest czuwać nad prawidłowym regulowaniem przez związki komunalne swych zobowiązań z tytułu otrzymania pożyczek i aby w skryptach dłużnych związki komunalne dawały swą zgodę na zajęcie należnych im dodatków do podatków państwowych wzgl. do monopolowej ceny spirytusu w razie niedotrzymania zobowiązania, zawartego w skrypcie dłużnym;

13) kontrola nad czynnościami Polskiego Banku Komunalnego, związanymi z administracją komunalnego fun-

duszu pożyczkowo-zapomogowego, należy do wymienionej wyżej Komisji;

14) Polski Bank Komunalny przedstawia Ministrowi Spraw Wewnętrznych corocznie sprawozdanie z administrowania komunalnym funduszem pożyczkowo-zapomogowym, zaopatrzone w podpisy członków Komisji;

15) potrącenia na rzecz komunalnego funduszu pożyczkowo-zapomogowego dokonywa Ministerstwo Spraw Wewnętrznych przy każdorazowym rozdziale między związki komunalne wpływów z dodatków do monopolowej ceny spirytusu i do państwowych podatków od spożycia, zużycia wzgl. produkcji.

W dyskusji p. Bek, przedstawiciel Biura Zjazdów Samorz. Ziemskiego, zajął stanowisko, że najwłaściwszą rolą takiego funduszu byłaby akcja wyrównawcza, gdyż fundusz — jako pożyczkowy przez dłuższy jeszcze okres czasu nie będzie mógł odegrać większej roli. Stąd pożyczki i zapomogi winny być udzielane najbiedniejszemu związkowi komunalnemu.

Dyskusja dała w wyniku opinię konferencji naogół zgodną z propozycjami Ministerstwa. Jako cel funduszu konferencja określiła udzielanie pożyczek związkowi komunalnemu najbardziej potrzebującemu pomocy finansowej, a więc nietylko najuboższemu, ale także i dotkniętym klęskami żywiołowymi, lub z innych powodów będących w trudnym położeniu.

W związku z projektowanym sposobem administracji funduszu p. J. Zdanowski — drugi przedstawiciel Biura Zjazdów Samorządu Ziemskiego podniósł sprawę rozdziału funduszu i przekazania administracji jego części przypadającej dla wojew. zachodnich Komunalnemu Bankowi w Poznaniu.

W końcu należy zaznaczyć, że Ministerstwo projektuje przystąpić do udzielania pożyczek krótkoterminowych po nowym roku, — zaś długoterminowych dopiero po dwu latach.

PROJEKT ROZP. PREZ. RZPL. O POPIERANIU NAFTOWEGO RUCHU WIERTNICZEGO.

(H.). Produkcja ropy naftowej w Polsce, przedewszystkiem zaś produkcja ropy borysławskiej, spada z roku na rok. Świadczą o tem wymownie cyfry: gdy w r. 1909 rejon borysławski produkował przeciętnie 524,94 cystern dziennie, a w całej Polsce produkowano dziennie przeciętnie 562,51 cystern, to w marcu b. r. takąż produkcją wyraża się w cyfrach: dla rejonu borysławskiego — 137, 36 cystern, dla całej Polski — 192,1 cystern. Nie znaczy to wcale, iż brak nam w ziemi naszej nafty, gdyż powodem spadku produkcji jest wyczerpanie starych kopalń i niepodejmowanie nowych wierceń.

Aby pobudzić ruch wiertniczy, opracowało Min. Przemysłu i Handlu projekt rozp. Prez. Rzpl., określony w tytule. Przewiduje się w tym projekcie szereg ulg dla przedsiębiorstw naftowych, podejmujących nowe wiercenia, m. i. zwolnienie tych wierceń na lat 10 od wszelkich podatków państwowych i samorządowych.

Projekt jest obecnie uzgadniany z zainteresowanymi Ministerstwami.

Z PRASY.

(G.). WYBORY GMINNE W B. ZABORZE ROSYJSKIM. *Ekspres Zagłębia* z d. 2-go czerwca r. b. w tej sprawie pisze:

Posunięcie rządu w tej sprawie jest zupełnie zrozumiałe. Gmina, jako najniższa jednostka administracyjna, powinna być w pierwszym rzędzie uzdrowiona i postawiona na wysokości swego zadania.

Chcąc przeprowadzić należyte uzdrowienie naszej gospodarki wewnętrznej, należy czynić to od dołu, od tej właśnie najniższej jednostki administracyjnej. Całe społeczeństwo, patrząc przez kilka lat na gospodarkę samorządową i biorąc w niej udział czynny, doskonale sobie dziś już zdaje sprawę z poważnych zadań, jakie spełnić mają samorzady. Społeczeństwo dziś już rozumie, czym jest dla niego dobra gospodarka samorządowa i jakie owoce może przynieść racjonalne kierownictwo tej gospodarki, spoczywające w rękach ludzi odpowiednich, wybranych przez ogół.

Gazeta Poranna Warszawska z d. 4-go czerwca r. b. stawia zarzuty samorządowi powiatowemu:

Młodzieńczy rozpęd naszych samorządów powiatowych pociągnął za sobą przeciążenie podatkowe ludności. Władze państwowe musiały hamować podatkowe zapędy sejmików powiatowych, stąd narzekania i zniechęcenie do instytucji samorządu lokalnego.

Na wynikach przeprowadzanych obecnie wyborów winno to odbić się następująco:

I dlatego jest rzeczą tak ważną, by wybory obecne odbyły się przy należytem zrozumieniu zadań samorządu. by instytucje samorządu lokalnego dostały się w ręce ludzi poważnych, statecznych, gospodarczych, rozumiejących potrzebę nakładów, ale umiejących zarazem budować groblę według stawu.

Należy tu nadmienić, że cały spór i sens wytoczonych samorządowi zarzutów polega na trudności określenia — na jaką groblę nas stać i czy należy budować ją szybko, czy też można się nie śpieszyć.

Pracownik Samorządowy z 31-go maja r. b. w artykule p. t. „Odnowienie reprezentacji samorządowych” pisze, że zarządzenie wyborów, bez żadnych zmian, któreby usunęły najbardziej jaskrawe niedorzeczności z ustroju samorządu b. dzielnic: rosyjskiej i austriackiej, nie będzie miało większego wpływu na rozwój działalności samorządu.

W obu więc dzielnicach nawet najbardziej dorywcza poprawa stosunków samorządowych wymaga czegoś więcej, niż wyborów, wymaga niezbędnej naprawy zbyt jaskrawych braków i usunięcia niedorzeczności. Należy to uznać za program bardzo minimalny. Zgodzić się zaś nań można tylko z wielką przykrością, uświadomiwszy sobie uprzednio, że sprawa samorządu, dzięki swoistemu układowi warunków naszego dotychczasowego życia politycznego, zabrnęła w labirynt posunięć partyjno - politycznych, z którego nie prędko wydobędzie się z powrotem. Niepodobna natomiast zgodzić się na rezygnację z tego programu, na co rząd, jak widać zdecydował się z lekkim sercem, a nawet nie próbując bezpośrednio postawić skromnych żądań pod adresem ciała ustawodawczego, bardziej zdaje się dziś skłonny do utamkowanego potraktowania ustawodawstwa samorządowego. Wybrano drogę łatwiejszą, tylko, że o wiele mniej dla samorządu korzystną.

ECHA ZJAZDU SEJMIKÓW POWIATOWYCH. Tygodnik *Rolnik i Zagroda* z 22-go maja r. b. zamieścił sprawozdanie z przebiegu obrad tegorocznego zjazdu przedstawicieli sejmików powiatowych. W końcu jednak sprawozdania dał wyraz żałowi, że tegoroczny zjazd nie zajmował się wcale sprawami rolnymi.

Stwierdzić przeto trzeba z przykrością, że Wielki Zjazd samorządowy, odbywający się w okresie, w którym cała Polska wchodzi w świeżą atmosferę twórczej pracy, wzmoczenia wytwórczości, wielkiej polityki inwestycyjnej, nie znalazł czasu na podkreślenie ważności zadań samorządu w tej dziedzinie.

Z kolei my stwierdzić musimy z przykrością, że autor

sprawozdania ograniczył się w badaniu prac centralnej organizacji samorządu powiatowego do przestudjowania przebiegu tylko jednego tegorocznego Zjazdu. To, że samorząd musi prowadzić politykę nakładową, oraz, że w dobie obecnej musi zwrócić baczną uwagę na potrzeby rolnictwa, zostało przez zjazd mocno podkreślone i zalecone, tylko, że stało się to już w roku zeszłym. Mogło się to stać jeszcze i wcześniej, gdyby samorząd nie był wtedy zajęty walką z prądami, dążącymi do zupełnego niemal unicestwienia samorządu w Polsce.

Zeszłoroczny zjazd dużo uwagi poświęcił sprawom rolnym, ale i zjazd tegoroczny parokrotnie miał możliwość podkreślić znaczenie dla samorządu tej dziedziny gospodarczej.

Z życia samorządu

LIKWIDACJA BUDOWY SZKÓŁ Powszechnych PRZEZ WYDZIAŁ POWIATOWY W ŁODZI.

Na ostatnim zebraniu Sejmiku Łódzkiego przewodniczący udzielił wyjaśnień w sprawie likwidacji specjalnego wydziału budownictwa przy Wydziale Powiatowym. Pow. Związek Komunalny, licząc na subsydia ustawowe rządowe podjął się zbiorowej akcji budowy szkół powszechnych. Środki finansowe zawiodły i stąd powstała konieczność powierzenia budowy samym samorządom. Ten sposób budowy prawdopodobnie będzie tańszy, oszczędniejszy i z większym pożytkiem. Zresztą stoi na stanowisku, iż prowadzenie budowy szkół przez powiat jest nierealne. Dowodem tego były liczne delegacje z gmin, gdzie powiat budował szkoły, narzekające na tego rodzaju stan rzeczy. Przekreślając wydział budowy przychylił się do życzenia społeczeństwa. Samorząd gminny istnieje na to, aby pracował. Polskę nie stać obecnie na budowę pałaców, ponieważ nie ma pieniędzy. Jeżeli chodzi o nadzór techniczny, to spełniać go będzie architekt powiatowy na koszt Wydziału Powiatowego.

KASA OSZCZĘDNOŚCI POW. KIELECKIEGO.

Sejmik Kielecki na zebraniu w d. 6-m maja r. b. uchwalił założyć kasę oszczędności wspólną z miastem wydzielonym Kielcami. Jest to bodaj że pierwsza próba współpracy w b. zab. rosyjskim na polu zakładania wspólnych kas oszczędności przez powiaty i miasta. Motywy, jakie przytoczył przewodniczący, przemawiające za takim rozwiązaniem sprawy, są następujące: Miasto i pow. będą uzupełniały się wzajemnie, gdyż będą okresy, gdy raz bardziej potrzebować będzie kredytów miasto, a innym razem ludność wiejska. Nie należy obawiać się pokrzywdzenia ludności wiejskiej, gdyż, jak to wykazała praktyka, obecnie w kasach oszczędności składa lokaty oszczędnościowe przeważnie ludność miejska, wiesz natomiast nie wykazuje w tym zakresie większego postępu.

ELEKTRYFIKACJA POW. KIELECKIEGO.

Sejmik upoważnił Wydział Powiatowy do zawarcia umowy z przedsiębiorstwem „Elektrownia w Kielcach” w sprawie rozdziału na niektóre gminy energii elektrycznej. W razie gdyby przedsiębiorstwo postawiło zbyt uciążliwe warunki, Sejmik polecił Wydziałowi przedstawić bezpośrednio Min. Robót Publicznych wnioski co do uprawnień koncesyjnych przedsiębiorstwa.

TEPIENIE CHWASTÓW W POW. SOKOŁOWSKIM.

Sejmik Sokołowski na posiedzeniu w dniu 10-m maja r. b. uchwalił, że wobec tego, iż art. 7 p. c. dekretu o tymczasowej ordynacji wyborczej zaliczył do zakresu działania powiatowych związków komunalnych między innymi i ochronę i rozwój rolnictwa, zaś ostatni ustęp art. 17 tegoż dekretu upoważnia Sejmik do wydawania postanowień obowiązujących w zakresie spraw samorządowi powiatowemu przekazanych, Sejmik wydaje obowiązujące wszystkich rolników postanowienie przymusowego tępienia chwastów na swych polach, w pierwszej zaś linii berberysu i ostów.

Należy wyrazić tu wątpliwość, czy Sejmik może wydać tego rodzaju obowiązujące postanowienie. Uprawnienie do wydawania

postanowień obowiązujących, zawarte w ostatnim ustępie art. 17 dekretu o tym. ordynacji powiatowej, odnosi się tylko do spraw w tym artykule wymienionych, a niema tam mowy o prawie ustanawiania statutów obowiązujących ludność — poza statutami podatkowymi.

DZIAŁALNOŚĆ KOMUNALNEJ SŁUŻBY WETERYNARYJNEJ POW. RADOMSKIEGO.

Sprawozdanie naczelnego lekarza wydziału weterynaryjnego sejmiku za m. marzec i kwiecień wykazuje następującą działalność wydziału:

	Marzec	Kwiecień
Udzielono porad	326	340
Dokonano kastracji koni	—	1
„ „ „ świń	20	42
Dokonano szczepień różycy	224	158
„ „ węgliką	—	37
„ „ cholery drobiu	—	33
Na targach obejrzano zwierząt	5869	3248
W rzeźniach „ „	1144	890
Otrzymano opłat	2767,90 zł.	2923,50 zł.

SPRAWA REMONTU SZPITALA POWIATOWEGO W WÓLKOWYSKU.

Wydział Powiatowy w Wólkowsku w d. 11-m maja r. b. zastanawiał się nad sprawą kapitalnego remontu budynków szpitala, wybudowanych za pieniądze, udzielone w l. 1920 i 21 przez Ligę Narodów na zwalczanie epidemii. Według wyników przeprowadzonych badań, oraz sporządzonego kosztorysu konieczny kapitalny remont budynków ma kosztować około 100.000 złotych. Potrzeba tak znacznego nakładu spowodowaną została zniszczeniem wszystkich części drewnianych budynków przez grzyb do tego stopnia, że grozi runięcie podłóg i pieców. Budynki znajdują się w takim miejscu, że jakiegokolwiek przeciwdziałanie rozwojowi kultur grzyba nic nie pomaga.

Konieczność przeprowadzenia remontu jest niezbędna, mimo to wylaniają się poważne trudności w postaci nieustalonego tytułu posiadania obiektu. Budynki dotąd nie zostały powiatowi przekazane na własność i Wydział Powiatowy słusznie żywi wątpliwość, czy może inwestować poważne kapitały w nieruchomość, nie będącą własnością pow. zw. kom. Wyraziła się ta wątpliwość w uchwałach Wydziału o następującym brzmieniu: Wydział postanowił wystąpić z wnioskiem do Rządu o definitywne przekazanie budynków szpitalnych na własność pow. związkowi komunalnemu. Do czasu załatwienia tej sprawy Wydział postanowił wstrzymać się z przeprowadzaniem remontów. W wypadku, gdyby Rząd nie zgodził się na przekazanie budynków, Wydział Powiatowy zamierza wszcząć starania o pobudowanie nowego własnego szpitala.

Komunikaty

SREBRNE GODY W SZAMOTULACH.

Dnia 29 ub. m. obchodzili państwo starostostwo Ruczyńscy w Szamotulach srebrne gody małżeńskie. Ponieważ uroczystość ta tak rozmiarami, jakie przybrała, jak i charakterem, który ją cechował, wybiegała daleko poza ramy uroczystości rodzinnej, należy się jej wzmianka, choćby tylko dla zanotowania faktu niezwyklej harmonii, panującej pomiędzy przedstawicielem władzy państwowej a wszystkimi klasami ludności bez wyjątku.

Jeżeli już fakt obdarzenia jubilatów wspaniałym prezentem przez Wydział Powiatowy świadczył wymownie o przyjaznym stosunku, zachodzącym pomiędzy starostą, a oficjalną reprezentacją powiatu, jak również fakt inny, a niemniej wymowny, urzędzenia solennego nabożeństwa w wspaniale dekorowanej kolegiacie przez urzędników podwładnych staroście był pięknym dowodem jak najlepszych stosunków, łączących przełożonego z podwładnymi, to najważniejszą manifestacją uczuć ludności powiatu szamotulskiego było zebranie się licznych deputacji z wszystkich miast i gmin powiatu z burmistrzami i komisarzami na czele, przedstawicielstw magistratów, rad miejskich i gminnych, sołtysów, reprezentacji towarzystw, instytucji i organizacji wszelkiego typu, w łącznej liczbie około 150 osób. Wygłoszone przy tej sposobności mnogie przemówienia, a także odpowiedzi starosty, tchnęły duchem zupełnego zaufania wzajemnego i wzajemnej sympatii. Nie brakowało scen głęboko wzruszających, jak gratulacje matek i dzieci z założoną przez p. starościcę Stacji opieki nad matką i dzieckiem, jak wręczenie przez ks. radcę Kaźmierskiego, który w kościele podniosła do jubilatów wygłosił przemowę, znacznej sumy pieniędzy, zebranych przez obywateli powiatu, a przeznaczonych na założenie Żłobka w Szamotulach, mającego nosić imię starostostwa Ruczyńskich. Także miasta Wronki i Pniewy zebrały znaczne sumy, przeznaczone na założenie stacji opieki nad matką i dzieckiem imienia starostostwa Ruczyńskich. Jubilaci podejmowali przybyłych śniadaniem ze staropolską gościnnością. Wieczorem odbył się obiad dla rodziny i prywatnych gości jubilatów i wybitnych obywateli powiatu — między innymi zauważyliśmy b. wojewodę poznańskiego, Dr. Celichowskiego — poczem bal, który pociągnął się do rana.

Z mnóstwa adresów, ksiąg pamiątkowych, pokrytych niezliczonymi podpisami, depesz i innych pism gratulacyjnych, wymienić należy nader serdeczne pismo odręczne p. wojewody Bnińskiego, oraz pisma i depesze, przesłane przez Księży Biskupów Łomżyńskiego, Chełmińskiego i Śląskiego. Ks. Prymas, będąc w przeddzień uroczystości w Szamotulach, odwiedził jubilatów i udzielił im błogosławieństwa osobiście.

Jestto zaiste piękna nagroda za ośmioletnią wytrwałą pracę obojga jubilatów na terenie tutejszego powiatu.

Obecny.

WYCIECZKI ROLNICZE.

Do *Danji* odbędzie się wycieczka 10-dniowa Centralnego Związku Kółek Rolniczych, celem poznania wysokiej kultury rolnej duńskiej, ich hodowli bydła, trzody i drobiu, spółdzielczości rolniczej i przetwórczości produkcji zwierzęcej, szkół rolniczych i uniwersytetów ludowych i t. p. Wycieczka odbędzie się od 27 czerwca do 10 lipca r. b.

Koszty wynosić będą conajmniej 500 zł. Zgłoszenia, wobec ograniczonej ilości miejsc, należy możliwie rychło nadsyłać najpóźniej do dnia 10-go czerwca r. b., załączając dokument osobisty, książeczkę wojskową (szeregowi rezerwa do lat 28 — zezwolenie P. K. U., wszyscy oficerowie rezerwy zezwolenie D. O. K.), 2 fotografie i 30 zł. na koszt, związane z paszportem zagranicznym.

Punkt zborny w Warszawie dnia 27 czerwca r. b. rano w C. Z. K. R. (ul. Tamka, Nr. 1).

Na *Pomorze i woj. Poznańskie* organizowana przez Związek Młodzieży Wiejskiej woj. Nowogrodzkiego przy współdziałaniu C. Z. K. R. wycieczka odbędzie się od 18 do 30 czerwca r. b. włącznie. Charakter wycieczki krajoznawczo — rolniczy obejmie zwiedzenie Warszawy, Gdańska, morza polskiego ze zwiedzeniem Helu, Pucka, Gdyni, wreszcie poznania i gospodarstw rolnych w Wielkopolsce. Przewidziane są zniżki kolejowe i różne ulgi, tak, że koszt wyniesie 50 — 75 zł. Ze względu jednak, że wycieczka jest organizowana przez Związek K. R. woj. Nowogrodzkiego — miejsc dla innych terenów jest niewiele i chętni winni się jaknajszybciej zgłosić.

Na *Śląsk i do Małopolski Zachodniej* organizowana przez Sekcję Rolną Centralnego Związku Młodzieży Wiejskiej dla członków Kół Młodzieży i Kółek Rolniczych wycieczka odbędzie się od 28 czerwca do 8 lipca r. b. Wycieczka zwiedzi Warszawę, szkołę rolniczą i fermę w Czarnocinie, gospodarstwo drobne w Śługocicach, fabrykę nawozów sztucznych w Chorzowie, gospodarstwa rolne na Śląsku Cieszyńskim, przejdzie na stronę czeską, gdzie zwiedzi przemysł i rolnictwo Czechosłowacji, potem Kraków, Wieliczkę, hodowlę i gospodarstwa Małopolski Zachodniej.

Koszty, ze względu na przewidziane zniżki i ulgi, wyniosą od 50 do 75 zł. Pierwszeństwo mają członkowie Sekcyj Rolnych Kół Młodzieży Wiejskiej. Wobec ograniczonej ilości miejsc należy się szybko zgłaszać, najpóźniej do dnia 15 czerwca r. b.

Zbiórka 28 czerwca r. b. rano w lokalu Centralnego Związku Kółek Rolniczych — Warszawa, ul. Tamka 1.

Dział Oświaty Roln.

Z. Kobyliński.

Kierownik Centr. Zw. Kółek Rol.

W. Czermiński.

GMINA WIEJSKA I MIEJSKA

Straże ogniowe ochotnicze i ich potrzeby

Do najbardziej pożytecznych organizacji społecznych w Polsce zaliczyć należy w pierwszym rzędzie strażę ogniową ochotniczą. Organizacje te obok zadań czysto zawodowych odgrywały za czasów zaborców wielką rolę w dziedzinie życia społecznego. Ale strażycy tych przed wojną w kraju było niewiele. Miasta zaledwie posiadały te organizacje, na wsi zaś straż ogniowa była rzadkością.

Z chwilą odzyskania niepodległości ruch organizacyjny w Polsce wzrósł w wysokim stopniu: zaczęły powstawać różne organizacje społeczne, zawodowe i gospodarcze, a wśród nich najwięcej ochotniczych straży ogn. Zwłaszcza ostatnie lata obfitowały w powstawanie tych tak pożytecznych pod każdym względem placówek. Jest to wynik zrozumienia ludności, że walka z tak strasznym żywiołem, jakim jest ogień, jest zagadnieniem pierwszorzędnej znaczenia w życiu wsi. A że organizacjami do walki z klęską ogniową są powołane strażę ogniowe ochotnicze, stąd organizacje te wyrastają po wsiach i gminach, jak grzyby po deszczu. Zjawisko to należy zaliczyć, jako bardzo dodatnie.

Nie wszystkie jednak te organizacje powstają w warunkach, zapewniających ich rozwój. Wiele z nich węgryje i boryka się z ciągłym brakiem środków materialnych na zaspokojenie swych potrzeb. A potrzeby każdej straży są dość duże i ciągłe, bo czy to na remont narzędzi, czy na ich kupno, zawsze pieniądze są potrzebne. Wiemy przecież, że aby straż ogniowa podolała swemu zadaniu, musi być wyposażona w odpowiednią ilość potrzebnych narzędzi. Jest to obok wyćwiczenia samych członków straży rzeczą najważniejszą. Z trudem coprawda powstające organizacje strażackie dochodzą do tych narzędzi. Trochę da gmina, trochę sejmik, trochę sama straż, resztę P. D. U. W. i tą drogą straż uzupełnia swój tabor. Gorzej natomiast po wsiach jest z pomieszczeniami na tabory strażackie. Budowa więc remiz strażackich po skompletowaniu taboru, to pierwszorzędne zagadnienie każdej straży. Bo cóż wart będzie tabor straży, jeśli będzie rozrzucony w kilku miejscach i przechowywany bę-

dzie w budynkach łatwopalnych, jakich oczywiście po wsiach jest najwięcej.

Znam pewną straż ogniową, która poważnie myśli o ubezpieczeniu od ognia całego swego taboru, a to jedynie dlatego, że z braku remizy tabor ten mieści się u gospodarza w stodole i bardzo łatwo może się spalić. Wydaje się to śmieszne, ale logiczne. W innych zaś miejscowościach widzę, jak sikawki, beczki, bosaki itp. stoją pod gołym niebem. Przecież są one z drzewa i żelaza, a materiały te pod wpływem działań atmosferycznych ulegają zepsuciu. I takich wypadków jest dużo.

Czyż więc kwestja posiadania przez strażę pożarną odpowiednich remiz z materiału ogniotrwałego nie jest kwestją bardzo ważną? Kto zna warunki, w jakich po wsiach pracują organizacje strażackie, ten na pytanie to da odpowiedź twierdzącą.

Rozumieją to strażę i dążą wszelkimi sposobami do posiadania własnych remiz, ale większość straży nie stać jest na ich pobudowanie, gdyż jest to parutysięczny wydatek. Pomoce i zasiłki gmin, sejmików i P. D. U. W., oraz inne dochody wystarczają zaledwie na reperację lub uzupełnienie taboru. O budowie zaś remiz bez jakiejś pomocy w formie zasiłku, lub długoterminowej pożyczki mowy być nie może. Rolę tę winna odegrać Polska Dyrekcja Ubezpieczeń Wzajemnych, jako instytucja, której na rozwoju i dobrym funkcjonowaniu straży pożarnych powinno zależeć. Albowiem czem więcej będzie dobrze działających straży — tem mniej zniszczeń pożarowych. Polska Dyrekcja Ubezpieczeń jest instytucją o charakterze społecznym, winna więc ten obowiązek społeczny dla dobra ogólnego wykonać.

Wiemy dobrze, iż P. D. U. W. z każdego roku budżetowego ma dużo porostłości i sumy te lokuje w różnych instytucjach. Czyż więc z funduszy tych nie mogłyby korzystać strażę ogniowe ochotnicze w formie długoterminowych pożyczek inwestycyjnych.

Śmiem twierdzić, że domagać się tego strażę ogniowe ochotnicze mają pełne prawo.

Franciszek Filipski.

Budżety gmin wiejskich pow. Stryj-Skołe na rok 1927/28

Powiat autonomiczny Stryj - Skołe obejmuje dwa powiaty polityczne. Ilość gmin w obu powiatach wynosi:

powiat Stryj	gmin	52
powiat Skołe	gmin	50

Razem gmin 102

Budżety wszystkich gmin, zestawione na r. 1927/28, dają następujące cyfry:

1. W y d a t k i. (zapotrzebowanie).

1) Administracja ogólna (perso-

nel, wydatki kancelaryjne, koszty podróży, dzienniki urzędowe i t. p.). 71.333 zł. 22.1%

2) Majątek komunalny (wydatki związane z utrzymaniem lasów, gruntów, pastw. i budynków dochodowych, łącznie z kosztami fachowego nadzoru lasów) 75.823 .. 23.6%

3) Spłata długów 1.180 .. 3%

4) Drogi publiczne (kredyty na utrzymanie dróg gminnych, potrzebne

na zakup materiałów, a tu i ówdzie tylko na robociznę — z reguły robocizna pokryta będzie prestacjami w naturze)	26.638	„	8.3%
5) Oświata (koszta utrzymania szkół na podstawie preliminarzy szkolnych, zatwierdzonych przez Rady Szkolne pow.)	73.988	„	23%
6) Zdrowie publiczne (koszta oglądaczy bydła, oglądaczy zwłok, akuszerok okr., koszta utrzymania trzypiarń, ścierwisk i t. p.)	18.772	„	6%
7) Opieka społeczna (kredyty na utrzymanie biednych, kalek i t. p.)	12.753	„	4%
8) Popieranie rolnictwa	100	„	
9) Bezpieczeństwo publiczne (rata koszt. utrzymania policji państwowej za rok 1924., koszta policji gminnej, połowych, utrzymanie aresztów, przybory pożarn., utrzymanie pogotowia ratunkowego na wypadek pożaru i t. p.)	37.032	„	11.5%
10) Różne (drobne wydatki gminne i drobne datki na L. O. P. P. Przystosobienia wojskowego i t. p.)	4.171	„	1.2%
Razem 100 gmin	321.790 zł.		100%

Wydatki te większe są od preliniowanych na rok 1926 o kwotę niespełna 16.000 zł., a to na rzecz utrzymania szkół i na rzecz rubryki bezpieczeństwa publiczn. zwiększonej o kredyty na zwrot raty kosztów utrzymania policji państwowej za rok 1924. Inne kredyty obracają się z niewielkimi różnicami w granicach kredytów zeszłorocznych.

Ogólne powyższe wydatki gminne, rozrzucone na sumę gruntów, podlegających opodatkowaniu na całym obszarze powiatu (323566 morgów), wypada na jeden morg kwota 93 grosze.

W stosunku do ludności na podstawie ostatniego spisu 86.959 (tylko gminy wiejskie) przypada na głowę z powyższych wydatków kwota 3 zł. 70 gr. Biorąc przecięcie w poszczególnych gminach, przypada:

- w największej gminie powiatu Stryjskiego, (Daszawa 2390 osób) na głowę kwota 4 zł. 10
- w największej gminie powiatu Skolskiego, (Synowodzko Wyżne 3815 osób) na głowę kwota 4 zł. 49
- w najmniejszej gminie powiatu Stryjskiego, (Łotatniki 294 osób) na głowę kwota 5 zł.

d) w najmniejszej gminie powiatu Skolskiego, (Międzybrody 223 osób) na głowę kwota 3 zł. 60

D o c h o d y (p o k r y c i e).

1) Dochody z majątności gminnych (grunta użytkowne, lasy, pastwiska, czynsz z połowania i rybołówstwa, gdzieniegdzie czynsze z budynków gminnych)	114.744 zł.		35.6%
2) Dochody z przedsiębiorstw gminnych (rzeźnie, młyny)	2.120	„	0.6%
3) Zwroty	380	„	0.1%
4) Opłata administracyjna (dochody z oględzin bydła, zwłok, dochody z paszportów, opłaty od konsensów bud. i t. p.)	16.655	„	5.1%
5) Dodatki do państwowych podatków gruntowego i przemysłowego, tudzież $\frac{2}{3}$ części ustawowego dodatku do podatku od spożycia i produkcji	123.500	„	38.4%
6) Dochody z podatków samoistnych, t. j. 1%, opłata od umów o przeniesienie nieruchomości i połowa ze 100% względnie 200% dodatku do państwowych opłat patentowych od wyrobu i sprzedaży spirytusu i t. d.	13.002	„	4.1%
7) Różne (przeważnie zapas gotówkowy z roku poprzedniego)	34.226	„	10.7%
Razem 100 gmin	321.889	„	100%

Na podstawie powyższego stanu rzeczy zapotrzebowania gminne pokrywają się prawie w połowie z własnych dochodów majątkowych, drugą zaś połowę pokrywają źródła podatkowe.

W majątniejszych gminach nie wyzyskano pełnego źródła dochodów podatkowych, gdyż stopa procentowa dodatków do podatku gruntowego wypadła niższa. W 11 gminach wogóle pominięto ten dodatek, co naturalnie na stan obciążenia ludności musi wpłynąć bardzo korzystnie. Wiele gmin, jak Hołobutów, Kłodnica, Łany Sokółskie, Karlsdorf, Felizienthal, Ryków mimo wyzyskania wszystkich źródeł dochodowych i podatkowych nie są w stanie sprostać swoim obowiązkom, a to z braku własnych majątków, które najwięcej w zasadzie przynoszą gminom dochodów.

Wszelkie zmiany i uzupełnienia tudzież ostateczne zestawienia budżetów gminnych zostały dokonane przez Wydział Powiatowy na podstawie upoważnień udzielonych i uchwalonych przez reprezentacje gminne.

Z GMIN

Z GMINY CZARNOCIN, POW. ŁÓDZKIEGO.

Na posiedzeniu Urzędu Gminnego gm. Czarnocin, pow. Łódzkiego, które odbyło się w dniu 11 maja r. b., omawiano sprawę pobierania opłat stempłowych za stwierdzenie poręczenia w gminnej kasie póź.-oszczędn. od każdego poręczyciela. Ze względu na to, że opłata stemplo-

wa, pobierana od każdego poręczyciela w wysokości 3 zł., znacznie podrożyła kredyt rolniczy w gminnych kasach, zebranie postanowiło zwrócić się do właściwych Ministerstw z prośbą o zniesienie wymienionej opłaty i przywrócenia kasom gminnym prawa kasowania znaczków stempłowych na skryptach i wekslach klientów.

ROZWIĄZYWANIE RAD GMINNYCH. Wojewoda Nowogródzki rozwiązał Rady Miejskie w Klecku i Nieświeżu oraz około 90 rad gminnych.

Z MAGISTRATU M. CIECHOCINKA. Na posiedzeniu Rady Miejskiej m. Ciechocinka, odbytem w dn. 28 maja r. b., przyjęto bez zmian przedłożony przez zarząd Magistratu regulamin dla miejskiej komisji rewizyjnej. Tekst regulaminu przytaczamy poniżej.

„Regulamin Komisji Rewizyjnej.

§ 1. Celem bezpośredniego nadzorowania gospodarki miejskiej i dokonywania w każdym czasie rewizji tejez gospodarki rada miejska powołała w myśl przepisów art. 22 dekretu o samorządzie miejskim z dnia 4. II. 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 13, poz. 140) stałą komisję rewizyjną.

§ 2. Zadaniem komisji rewizyjnej jest dokonywanie perjodycznych rewizyj kasowości i rachunkowości oraz rewizji całokształtu gospodarki miejskiej ze względu na celowość i zgodność tejez gospodarki z budżetem i na właściwość polityki komunalnej.

§ 3. Komisja rewizyjna składa się z 3 osób, powołanych z grona rady miejskiej z poza członków magistratu, niezainteresowanych materialnie w gospodarce miejskiej.

§ 4. Komisja rewizyjna władną jest w każdym wypadku powołać do pomocy rzeczoznawców z poza rady miejskiej.

§ 5. Komisja rewizyjna winna się ukonstytuować przez wybranie przewodniczącego.

§ 6. Przewodniczący reprezentuje komisję na zewnątrz, zwołuje posiedzenia, wyznacza terminy rewizji, składa radzie miejskiej sprawozdania w imieniu komisji.

§ 7. Przewodniczący może zarządzić z własnej inicjatywy lub na żądanie 2-ch członków zwołanie rady miejskiej.

Do stanowienia uchwał konieczną jest obecność poza przewodniczącym dwóch członków komisji. Do przeprowadzenia rewizji wystarczy obecność dwóch członków komisji.

§ 8. Celem ułatwienia pracy komisji rewizyjnej magistrat jest obowiązany przedłożyć jej lub zaproszonym przez komisję rzeczoznawcom wszelkie księgi rachunkowe, dokumenty, jak również udzielać wszelkich informacji.

§ 9. Komisja rewizyjna jest obowiązana badać przynajmniej kwartalnie całą rachunkowość i kasowość, prowadzoną przez oddział kasowo - rachunkowy, sprawdzając prawidłowość zamknięć kwartalnych. Poza tym przynajmniej raz do roku przy okazji badania zamknięć rocznych komisja winna dokonać rewizji całokształtu gospodarki miejskiej, badając celowość robót i organizację gospodarki poszczególnych dziedzin.

§ 10. Przedewszystkiem komisja winna stwierdzić:

1. czy poszczególne pozycje dziennika kas są poparte formalnymi dowodami,
2. czy księgowani w księgach rachunkowych dokonano prawidłowo,
3. czy magistrat gospodaruje zgodnie z budżetem.
4. czy celową i prawidłową jest gospodarka ma-

gistratu w poszczególnych zakładach i instytucjach miejskich,

5. czy interesy materialne miasta nie zostały na szwank narażone i t. d.

§ 11. Z dokonania rewizji komisja spisuje protokół w specjalnej księdze, wykazując stan gotowizny i zamieszczając dane o skonstatowaniu usterek.

§ 12. Protokoły rewizji komisja podaje do wiadomości magistratu wraz z wykazaniem stwierdzonych usterek.

§ 13. O dokonanej rewizji komisja rewizyjna przedkłada radzie miejskiej sprawozdanie na najbliższym posiedzeniu, następującem po rewizji, przedstawiając w razie potrzeby odpowiednie wnioski.

§ 14. Odpis protokołów rewizji magistrat przedkłada do Wydziału Powiatowego.

*Przewodniczący Rady Miejskiej
Burmistrz m. Ciechocinka
A. Koperkiewicz“.*

Z MAGISTRATU M. BRZEŚCIA n/B. Na posiedzeniu Rady Miejskiej m. Brześcia n/B, które odbyło się w dniu 24 maja r. b., uchwalono zatwierdzić wypracowany przez Magistrat, a przedłożony przez Komisję Techniczno-Budowlaną, plan regulacji przedmieścia m. Brześcia p. n. „Szpanowicze“. Cały obszar Szpanowicz obecnie zupełnie nie posiada regularnych ulic; są jedynie przejazdy, które powstały przy podziale na drobne części dłuższych parcel, prostopadłych do ulicy Jagiellońskiej, głównej arterji tej części miasta. Sprawę wywłaszczenia gruntów, związaną z regulacją przedmieścia, postanowiono przeprowadzić, o ile możliwe, polubownie. Pozwolenia na budowę na całym terenie, podlegającym regulacji, uchwalono wydawać tylko na budowie, zastosowane do planu regulacyjnego.

Z POSIEDZENIA ZARZĄDU MIASTA SO-SNOWCA. Na jednym z ostatnich posiedzeń zarządu m. Sosnowca postanowiono wyasygnować 4500 złotych na organizowanie wycieczek młodzieży szkół powszechnych; następnie zatwierdzić ofertę na wykonanie robót stolarskich i szklarskich w budującej się szkole powszechnej przy ulicy Kościelnej.

Z MAGISTRATU M. ŁODZI. Magistrat m. Łodzi zamierza wybudować reprezentacyjny gmach samorządu łódzkiego. Gmach ten ma stanąć przy Placu Wolności, połączony łukiem przez ulicę Pomorską. Prof. Przybylski, który przybył do Łodzi w sprawie budowy wymienionego gmachu, przedstawił szkice planów, które uzgodnione zostały z przedstawicielami samorządu łódzkiego. W najbliższych dniach nastąpi podpisanie specjalnej umowy. Podjęcie robót przy budowie gmachu nastąpi już w końcu sierpnia lub początkach września, w listopadzie zaś nowy gmach w surowym stanie będzie wykończony. Koszta budowy całego gmachu (pomieszczenia Magistratu, Rady Miejskiej, apartamenty reprezentacyjne) wyniosą wraz z urządzeniem 1 milion 200 tys. złotych.

Z MAGISTRATU M. WARSZAWY. Magistrat na ostatniem swem posiedzeniu uchwalił wypłacić w m. czerwcu subsydja miejskie szkołom, instytucjom społecznym i sportowym w sumie 118,550 zł. Jest to jedna

dwunasta część zasiłków przewidzianych w budżecie na r. 1927 — 28.

Komisja budżetowa miejska, z uwagi na wzrastające potrzeby w dziale oświaty i kultury, postanowiła powiększyć budżet tego wydziału na rok 1927 — 28 (w dziale

subsydjiów) o 360.000 zł. Zwiększono również kredyty w budżecie organizacji pomocy lekarskiej o zł. 15.000 na wysyłanie dzieci pracowników miejskich na kolonie letnie.

Wiadomości gospodarcze

KURSY WALUT.

(notowane na giełdzie warszawskiej w dn. 9 VI 1927).

- 1 dol. St. Zjedn. = od 8,92 zł. do 8,89 zł.
- 100 frank. szwajc. = od 172,02 zł. do 171,59 zł.
- 1 funt szterl. = od 43,44 zł. do 43,34 zł.
- 100 frank. franc. = od 35,03 do 34,91 zł.

CENY ZBOŻA.

(Ceny za 100 kg. franco stacja załadowania).

W dn. 9. VI 1927 r.: Warszawa:

Zyto kongresowe 51,5 zł.

NABIAŁ.

W dn. 4. VI 1927 r.: Warszawa:

Mleko niezbierrane: Cena za 1 litr mleka w hurcie 0,36 zł. w detalu 0,40 zł.; steryliz. butelka ca 400 gr. — 45 gr.

Masło: za 1 kg. w detalu: wyborowe luksusowe 5,6 zł.; mleczarskie deserowe II gat. zł. 5; mleczarskie solone 4,40 zł. osetkowe 4,20 zł.

Ceny masła w hurcie rozumieją się o 10% mniej cen detalicznych.

Jaja: świeże gwarantowane po 15 gr. za sztukę.

Śmietana: 25 % tłuszczu 3,00 zł. za 1 kg.

Poradnik samorządowy

1. Pytanie: Urząd gminy Zapolice zapytuje: 1) czy mieli prawo włościanie zabrać ziemię przed zatwierdzeniem umowy o likwidację serwitutów przez Okr. Kom. Ziemską.

2) Kto obowiązany płacić podatki z ziemi oddanej włościanom za serwituta i na zasadzie jakiego prawa.

3) Jeżeli jest obowiązany płacić dzierżawca folwarku, to jakim sposobem i na zasadzie jakiego prawa może poszukiwać odszkodowania.

Odpowiedź: Stosunek serwitutowy zostaje rozwiązany i grunta za zlikwidowane serwituta odłączone zostają od dóbr po zatwierdzeniu planu przez Kom. Ziemską Okr. względnie jeżeli są sprzeczny z chwilą uzyskania orzeczenia głównej Kom. Ziemskiej.

Z tego wynika, że zabranie gruntów przed zatwierdzeniem wzgl. uzyskaniem orzeczenia stanowi zakłócanie posiadania. Ponieważ na podstawie ogólnych przepisów prawo (art. 2228 i in. K. C.) nieprawne posiadanie nie przenosi tytułu własności, przeto podatki winien płacić właściciel (wzgl. zastępujący go dzierżawca), co nie przeszkadza mu z wystąpieniem ze skargą przeciwko włościanom z żądaniem zwrotu zapłaconych podatków. Jeśli by zaś używanie gruntu odbyło się za zgodą właściciela (wzgl. osoby jego zastępującej) należałoby uważać włościan za użytkowników, lecz i oni w myśl art. 608 K. C. winni płacić podatki.

I. R.

2. Pytanie: Magistrat m. Parczewa zapytuje, czy podlegają opłacie stempłowej pokwitowania z tytułu pobranych czynszów dzierżawnych z placów i domów, wydzielonych osobom prywatnym i urzędom państwowym,

przyczem Magistrat nadmienia, iż dochody z czynszów przewidziane są w budżecie.

Odpowiedź: Stosownie do art. 136 i 137, pkt. 1, pokwitowania powyższe podlegają opłacie 20 gr., o ile kwoty są wyższe od 50 zł.; o ile nie przewyższają 50 zł. — są wolne od opłaty. Okoliczność, iż dochód ten jest przewidziany w budżecie, nie ma tu oczywiście znaczenia.

3. Pytanie: P. St. Tomczak zapytuje:

1) czy pomocnikowi sekr. gm. należy się urlop wypoczynkowy i jak długi, jeżeli w gminie pracuje od dnia 6. II. 1926 r., w danym zaś razie — czy urlop ten jest płatny,

2) czy należy mu się podwoda z gminy na wyjazd o 25 km. na czas świąteczny, w razie twierdzącym — jak często,

3) czy rada gm. może zwolnić pom. sekr. gm. z zajmowanego stanowiska, gdy nie posiada ku temu żadnej podstawy.

Odpowiedź: 1) Wobec braku dotychczas ustawy regulującej prawa i obowiązki pracowników komunalnych, nie jest również ustawowo uregulowana sprawa ich urlopów. W praktyce stosuje się odpowiednio przepisy dla urzędników państwowych. Według tych przepisów (patrz art. 35 — 38 ustawy z 17. II. 1922 r., Dz. Ust. Nr. 21, poz. 164) należałoby się Panu urlop 4-tygodniowy, oczywiście płatny.

Pewne oparcie w tej sprawie stanowić może nadto ustawa z dn. 16. V. 1922 r. (Dz. Ust. Nr. 40, poz. 334).

2) Podwoda należy się tylko przy wyjazdach służbowych, do których wyjazdu na święta nie można zaliczyć.

3) Może — ale z 3 miesięczną odprawą.

4. *Pytanie:* Urząd gminy Warchoły zapytuje, czy wójt gminy, pochodzący z wyborów, obowiązany jest należeć do Kasy Chorych.

Odpowiedź: Według art. 3 ustawy z dnia 19.V.1920 roku (Dz. Ust. Nr. 44, poz. 272) obowiązkowi ubezpieczenia na wypadek choroby podlegają — o ile chodzi o samorządy — osoby zatrudnione w przedsiębiorstwach samorządowych oraz pracownicy i funkcjonariusze samorządowi. Wójt nie należy ani do pierwszych ani do drugich, do niego zatem ten przepis się nie odnosi.

5. *Pytanie:* P. Kamiński, nawiązując do odpowiedzi, udzielonej mu w N-rze 19 (na pytanie l. 11), zauważa, iż chodziło mu o opłaty drogowe od gruntów i budynków, nie zaś o podatek od tychże obiektów, wobec czego prosi o ponowną odpowiedź na poprzednie pytanie.

Odpowiedź: Poprzednią odpowiedź dostosowaliśmy do treści pytania, a z niej nie wynikało to, o czym Pan pisze obecnie. Czyniąc zadość obecnie wyrażonemu życzeniu, zauważamy, że nic nie stoi na przeszkodzie temu, ażeby związek komunalny przy poborze swoich samostnych danin stosował względem płatników ulgi, jakie użna za stosowne. Jeżeli pow. związek kom. darował płatnikom opłat drogowych kary za zwłokę za cały miesiąc po terminie płatności tychże opłat, to w ciągu tego miesiąca nie należało ściągać opłat przymusowo, przy przymusowem jednak ściąganiu po upływie tegoż miesiąca należało ściągać kary za zwłokę od poprzedniego terminu płatności.

6. *Pytanie:* P. H. Gajewski, pomocnik pisarza gminy Szczepkowo, powiatu Mławskiego zapytuje: jaki szczebel w XII grupie należy się pomocnikowi pisarza, który pracował od 1.I.1919 r. do 1.XII.1923 r. jako pomocnik w XII grupie; od 1. XII 1923 r. do 1.X.1925 r. odbywał służbę wojskową, jako ochotnik, a od 1.IV.1927 r. pracuje w tej samej gminie jako pomocnik pisarza w XII grupie.

Odpowiedź: Przepisy § 23 Rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 30.XII.1924 r. (Dz. U. Nr. 118, poz. 1073) mają zastosowanie tylko w stosunku do pracowników, którzy znajdowali się w służbie w danym związku komunalnym w d. 31.XII.1924 r.; ponieważ, jak widać z treści zapytania, był Pan w tym czasie w wojsku i to nie w charakterze urlopowanego, lecz zwolnionego pracownika, więc stosownie do treści wyżej cytowanego § 23 Rozporządzenia Prezydenta i powołanego w niem art. 99 ustawy z dnia 9.X.1923 r. (Dz. Ust. Nr. 116 p. 924) termin, od którego zaczyna się liczyć trzylecie, zaczyna się 1.I.1927 r. i w dn. 1 stycznia 1930 r. może Pan otrzymać szczebel „b”.

7. *Pytanie:* P. I. Żuk, pom. sekr. gm. Berezowskiej, powiatu Stolińskiego, zapytuje: czy i na podstawie jakich przepisów przysługuje mu prawo pobierania dodatku ekonomicznego na rodzinę w wypadku, gdy posiada on na wyłącznem utrzymaniu matkę - wdowę.

Odpowiedź: Dodatek ekonomiczny z tytułu utrzymania matki Panu nie przysługuje, albowiem na mocy § 1 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 30.XII.1924 r. (Dz. U. Nr. 118, poz. 1073) i powołane-

go w niem art. 4 ustawy z dn. 9.X.1923 r. (Dz. U. Nr. 116, poz. 924) dodatek ekonomiczny na rodzinę przysługuje za zonę, męża niezdolnego do zarobkowania, dzieci ślubne i uprawnione, tudzież pasierby; pobierania za matkę dodatku ekonomicznego obowiązujące w tym względzie przepisy nie przewidują.

8. *Pytanie:* P. Ant. Prz. z biura Sejmiku pow. w Biłgoraju zapytuje: czy gminy wiejskie na terenie b. Królestwa Kongresowego mają prawo pobierać specjalną składkę na koszt kuracyjne i czy podstawą prawną w tym celu jest ustawa z dn. 19 marca 1925 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 38, poz. 255).

Odpowiedź: Gminy wiejskie w dalszym ciągu są uprawnione do poboru specjalnej składki na koszt kuracyjne w myśl wyżej cytowanej ustawy.

9. *Pytanie:* Magistrat m. Stołpców zapytuje, czy obowiązuje w dalszym ciągu okólnik Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z d. 28.XII.1918 r. Nr. 26839/II - 8688 w sprawie korzystania z podwód przez funkcjonariuszów policji państwowej.

Odpowiedź: Okólnik ten z dn. 28 grudnia 1918 r. w dalszym ciągu obowiązuje. Bliższe szczegóły w sprawie podwód dla policji państw. p. „Samorząd” z r. 1926 Nr. 10, odpow. 11, z r. 1926 Nr. 20, odpow. 1 i Nr. 49, odpow. 2.

10. *Pytanie:* P. Balejko, sekr. gm. Krzenfienieckiej, nawiązując do odpowiedzi, udzielonych na pytania l. 11 i 15 w N-rze 18 „Samorządu”, wyraża zdanie, iż treść tych odpowiedzi jest niezgodna z art. 160 ustawy o opłatach stemplowych, wedle którego przecież (w związku z art. 142, p. 3 i 6) świadectwa w sprawach wojskowych i oświatowych są wolne od opłaty stemplowej.

Odpowiedź: Świadectwa w sprawach wojskowych i oświatowych są oczywiście wolne od opłaty stemplowej. Ale świadectwa w sprawach wojskowych i oświatowych a wyciągi z ksiąg stanu cywilnego (choćby nawet były przeznaczone dla celów wojskowych, wzgl. oświatowych), — to są dwie różne rzeczy. Świadectwo w sprawach wojskowych — to będzie np. książeczka wojskowa, czy zaświadczenie o odbyciu służby wojskowej, o zwolnieniu z tej służby, o otrzymanych w wojsku odznaczeniach i t. p.; świadectwo w sprawach oświatowych (nauki, szkolnictwa i oświaty pozaszkolnej) to będzie znowu np. zaświadczenie o uczęszczaniu na Wolną Wszechnicę, o ukończeniu Studium Administracji Komunalnej, o działalności na polu pracy naukowej i t. p.

Podtrzymujemy zatem w zupełności nasze wyjaśnienia w sprawie opłat stemplowych od wyciągów i świadectw z ksiąg stanu cywilnego, udzielone w N-rze 18, czy też w N-rze 19 (pytanie l. 10) przyczem — ponieważ odpowiedzi te, dostosowane do treści pytań, nie wyczerpywały całości sprawy, — zaznaczamy:

Ani cel, do którego wyciąg lub świadectwo z ksiąg stanu cywilnego ma służyć, ani ich forma, nie uzasadniają zwolnienia od opłaty stemplowej. Zwolnień rzeczowych zatem w tym względzie ustawa nie przewiduje. Przewiduje jedynie zwolnienia osobiste, a to na podstawie art.

160. pkt. 1 w związku z art. 142, pkt. 17, oraz na podstawie art. 160, pkt. 3.

11. *Pytanie:* Urząd gminy Jeremicze, pow. Stolpeckiego, zapytuje: 1) Jaki szczebel w IX grupie uposażenia należy przyznać sekretarzowi gminy, który pracuje w gminie od 25 czerwca 1925 r., poprzednio do 31.XII 1923 roku był oficerem w wojsku polskim, a do dnia 25.VI 1925 r. znajdował się bez pracy.

2) Kto zaszeregowuje do odpowiedniego szczebla i grupy uposażenia.

3) Kto udziela urlopów urzędnikom urzędu gminnego.

4) Czy pracownik gminny ma prawo zgłosić urzędowi gminy rachunek za koszty przewiezienia swej rodziny i rzeczy ze stacji kolejowej do urzędu gminy, gdy uprzednio już w gminie był zatrudniony 2 lata.

Odpowiedź: 1) Pracownik przyjęty na służbę po 31. XII.1924 r. nie jest uprawniony do korzystania z przepisów ust. 1 § 23 Rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 30.XII.1924 r. (Dz. U. Nr. 118, poz. 1073) i otrzymuje wyższy szczebel zgodnie z przepisami § 1 Rozporządzenia Prezydenta i art. 6 i 7 ustawy z dn. 9.X.1923 r. (Dz. U. Nr. 116, p. 924) t. j. szczebel „b” winien być mu przyznany dn. 1 lipca 1928 r.

2) Zaliczenie do odnośnych szczebli winien dokonać zarząd związku komunalnego (ust. 2 § 23 Rozporządzenia Prezydenta z dn. 30.XII.1924 r.).

3) Sekretarzowi gminy i innym urzędnikom gminy udziela urlopów — zarząd gminny, a to w myśl art. 55 pkt. 11 Rozporządzenia Kom. Gen. Z. W. z dnia 26-go września 1919 r. (Dz. U. Z. C. Z. W. Nr. 21, p. 215).

4) Ze względu na treść § 17 Rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 30.XII.1924 r. powołanego w niem Rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 16.VII.1924 r. (Dz. Ust. Nr. 72, poz. 703) można tu przez analogję zastosować przepisy obow. w stosunku do urzędników państwowych (§ 21 wyżej cytowanego Rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 16.VII.1924 r.) i o ile ten przewóz był spowodowany przeniesieniem rodziny do miejscowości, w której zainteresowany urzęduje.

12. *Pytanie:* Urząd gminy Suchowola, powiatu Zamojskiego zapytuje: jak należy rozumieć art. 30 ustawy z dn. 10.XII.1920 r. (Dz. U. Nr. 6 z r.1921, p. 32) o budowie i utrzymaniu dróg publicznych, a mianowicie, czy za podstawę wyliczenia wysokości świadczeń drogowych — o ile chodzi o podatek gruntowy — należy przyjąć podatek składający się z samego gruntowego zasadniczego t. j. głównego i dodatkowego bez progresji, czy też należy tu również i włączać progresję.

Odpowiedź: W obowiązującym ustawodawstwie brak w tym względzie bliższych wyjaśnień; z brzmienia art. 30 ustawy drogowej, jednakże nie wynika, aby nie można było przyjąć za podstawę do obliczenia wysokości świadczeń w naturze podatku gruntowego z uwzględnieniem progresji względnie regresji.

13. *Pytanie:* Naczelnik gminy w Krynicy Zdroju zapytuje: czy w związku z rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Ministra Skarbu z dn. 28 marca 1927 r. (Dz. Ust. Nr. 38, poz. 243), zamierzone jest przez Mi-

nisterstwo wydanie wzorów na druki kasowe, jak dzienniki, księgi kontowe i t. p.

Odpowiedź: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych nie zamierza wydawać tego rodzaju druków, natomiast gminy, miasta i powiaty mogą nabywać te druki, opracowane ściśle w myśl powyższego rozporządzenia, w składnicy Związku Pracowników Administracji Gminnej w Warszawie, ul. Żółwia 27, oraz w drukarni Zrzeszenia Samorządów Powiatowych. Warszawa, Leszczyńska 6.

14. *Pytanie:* Urząd gm. Starawies zapytuje, czy starosta ma prawo polecić wypłacanie poborów wójtowi i pisarzowi gminy wedle XI grupy uposażenia, skoro statut etatów, zatwierdzony przez województwo, przewiduje dla pisarza IX grupę i rada gminna uchwaliła wedle tejże grupy wypłacać uposażenia zarówno wójtowi, jak i pisarzowi.

Odpowiedź: Zaszeregowanie członków zarządu i pracowników zw. kom. do grup uposażeń w ramach zatwierdzonego etatu stanowisk służbowych należy do zarządu tegoż związku (podstawa — § 23 rozp. Prez. Rzpl. z 30.XII.1924 r., Dz. Ust. Nr. 118, poz. 1073). Władzą nadzorczą w tych sprawach jest Województwo (§ 27 rozp.), dokąd też na zarządzenie starosty należy się zwrócić z odwołaniem wzgl. zażaleniem.

15. *Pytanie:* Urz. gm. Zągoty zapytuje, czy ustawa z dnia 29.III.1926 r. (Dz. Ust. Nr. 36, poz. 214) może mieć analogiczne zastosowanie do pracodawców w sprawie pokrywania kosztów leczenia za pracowników rolnych.

Odpowiedź: Ustaw z dn. 29.III.1926 r. o kosztach leczenia ubogich członków gmin w szpitalach określa tylko obowiązki związków komunalnych w tym względzie. W art. 1 mówi ona wyraźnie o pokrywaniu tych kosztów przez gminy, o ile koszty te „nie mogą być ściągnięte od osób i instytucyj z jakiegokolwiek tytułu prawnego do ich pokrywania zobowiązanych”.

16. *Pytanie:* P. Władysław Rachalewski zapytuje, jaki szczebel w XII grupie uposażenia należy mu się, jeżeli od 1. II 1924 r. do dn. 1.I.1925 r. jako II pom. pisarza pobierał uposażenie wedle grupy XII, od 1. I. 1925 r., (na skutek rozp. Prez. Rzpl. z dn. 30. XII. 1924 r.) do 15. XI. 1926 r. wedle grupy XIII, zaś od 15. XI. 1926 r. jako I pom. pis. znowu wedle grupy XII.

Odpowiedź: Formalnie uzyskanie grupy XII w dn. 15. XI. 1926 r. uważać należy za awans, należy się zatem szczebel „a”. Zarząd gm. mógłby jednakże uwzględnić, iż XII grupę miał Pan już przedtem, a jej obniżenie czasowe na grupę XIII nastąpiło nie z winy Pańskiej, i powodując się względami słuszności, nie zaś literą prawa, uwzględnić cały czas służby (przy zastosowaniu art. 99 ustawy uposażeniowej z dn. 9. X. 1923 r. — od dnia 1. I. 1924 r.) przy ustalaniu szczebla. W takim razie od dn. 1. I. 1927 r. należałby się Panu szczebel „b”.

17. *Pytanie:* Urząd gminy Mikulicze powiatu Włodzimierskiego zapytuje:

czy istnieją przepisy, któreby normowały sposób odbywania głosowania przez radnych w czasie wyborów wójta, a w szczególności, czy radni głosują od razu na wszystkich radnych, czy też na każdego kandydata od-

dzielnie i 2) czy radni kandydujący biorą udział w głosowaniu.

Odpowiedź: 1) radni winni głosować na każdego kandydata oddzielnie, albowiem w myśl art. 47 Rozporządzenia Komisarza Gener. Z. W. z dnia 26. IX. 1919 r. o samorządzie gminnym (Dz. Urz. Z. C. Z. W. Nr. 21, poz. 215) wybory członków zarządu, a więc i wójta dokonywane są zwykłą większością głosów, a byłoby to niemożliwe przy systemie głosowania na wszystkich kandydatów od razu, gdyż wtedy wybory mogłyby być dokonane nie zwykłą, lecz względną większością głosów.

2) radni kandydujący biorą udział we wszystkich głosowaniach, albowiem ustawa ich nie wyłącza, a domniemywać takiego ograniczenia praw nie można.

18. **Pytanie:** p. W. Nartowicz urzędnik wydziału powiatowego w Świecianach zapytuje:

jaki szczebel w grupie IX winien posiadać, jeżeli przebieg jego służby był następujący: od 1. IX. 1899 r. do 16. IX. 1919 r. pracował w prywatnym przedsiębiorstwie kolejowym ostatnio jako rachmistrz, od 1. I. 1923 r. do 1 stycznia 1925 r. jako rachmistrz z uposażeniem XI, IX i X grupy płac, zaś od 1. I. 1925 r., do czasu obecnego bez przerwy w IX grupie płacy.

Odpowiedź: obowiązujące w tym względzie przepisy zawarte są w § 23 Rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 30. XII. 1924 r. (Dz. U. Nr. 118, poz. 1073) i art. 98, 99 ustawy z dn. 9. X. 1923 r. (Dz. U. Nr. 116, poz. 924). W związku z temi przepisami należy Panu zaliczyć w całości do szczebla czas służby od 1. I. 1925 r.; poprzednia zaś służba, która wynosi 22 lata, a może być zaliczona najwyżej w wysokości 20 lat, daje za 6 skończonych trzyleci, każde po 6 miesięcy, ogółem 36 miesięcy zaliczonych do szczebla. Z powyższego wynika, że w dn. 1 stycznia 1925 r. miał Pan prawo otrzymać szczebel „b” z terminem posunięcia do szczebla „c” w dn. 1 stycznia 1928 r.

19. **Pytanie:** Urząd gminy Dmochy-Glinki powiatu Ostrowskiego zapytuje:

czy istnieje na podstawie okólnika Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Nr. 420 z dnia 3. I. 1921 r., obowiązek opłacania przez gminy kosztów utrzymania w schronisku miejskim w Warszawie stałego mieszkańca gminy, który od urodzenia mieszkał w Warszawie i przebywał w schronisku od dn. 1. X. 1922 r. do 21. III. 1923 roku.

Odpowiedź: sprawa ta jest wysoce wątpliwa i czynniki miarodajne nie ustaliły, czy na gminach ciąży obowiązek ponoszenia kosztów opieki zakładowej, za czas przed dn. 21. III. 1924 r., albowiem rozporządzenie Gen. Gub. z dn. 5. XII. 1916 r. (Dz. U. G. G. W. Nr. 56, p. 212) miało na celu uregulowanie wyłącznie zwrotu kosztów wsparcia. Nie zostało mianowicie wyjaśnione, czy rozporządzenie to miało i ma wogóle moc obowiązującą, gdyż nakładało ono na gminy nowe obowiązki, zmieniając dawne przepisy, co jest sprzeczne z art. 15 konwencji Haskiej, normującej zachowanie się władz okupacyjnych, i rozporządzenie to żadną późniejszą ustawą polską nie zostało potwierdzone. Żaden okólnik nie może na gminy

nakładać nowych obowiązków, może to czynić wyłącznie ustawa, a nawet i cytowany okólnik z dnia 3. I. 1921 r. ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Min. Spraw Wewnętrznych. Nr. 1, 1921 r., poz. 17, dotyczy jedynie sprawy zwrotu tymczasowych wsparć, udzielanych przez gminy, a pobyt prawie 6-0 miesięczny w zamkniętym zakładzie opiekuńczym nie może być uważany za tymczasowe wsparcie. Wobec powyższego należy stwierdzić, że nie ma gmina obowiązku *ustawowego* do zwrotu kosztów opieki społecznej przed dn. 21. III. 1924 r.

H. i P.

KSIAŻKI NADESLANE.

Rocznik Statystyki Rzeczypospolitej Polskiej — wydawnictwo Głównego Urzędu Statystycznego — 1927 r. stron 552. Rocznik zawiera zasadniczo dane za r. 1925. W dwudziestu pięciu działach zebrane zostały cyfry statystyczne, dotyczące wszystkich niemal dziedzin działalności państwa, oraz życia gospodarczego. Z zakresu danych statystycznych, odnoszących się do samorządu, zamieszczono w roczniku: 1) zestawienia pożyczek zaciągniętych i użytych przez samorząd, 2) zestawienia zamknięć rachunkowych gmin wiejskich (przykładowo) miast, powiatowych związków komunalnych, starostw krajowych, Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie, oraz woj. Śląskiego. W dodatku zamieszczono statystykę w m. Gdańska.

Praca i Opieka Społeczna, kwartalnik, wydawany przez Min. Pracy i Opieki Społecznej, zeszyt I za r. b. Ministerstwo wznawia wydawanie kwartalnika z zaznaczoną tendencją przejścia później na miesięcznik. Zadanie wydawnictwa ma polegać na oświecaniu zasadniczych linii polityki Ministerstwa, oraz na ułatwieniu swobodnej wymiany myśli działaczy społecznych w dziale nieurzędowym. Materiały sprawozdawcze Ministerstwa, które głównie dotąd zajmowały łamy wydawnictwa — Praca i Opieka Społeczna, — ukazującego się w nieregularnych odstępach czasu, mają być, według zapowiedzi, wyodrębnione w oddzielny rocznik sprawozdawczy.

Instrukcja kasowo-rachunkowa dla związków komunalnych, wydana w opracowaniu p. Z. Pawłaka przez Związek Pracowników Administracji Gminnej. Wydawnictwo zawiera rozporządzenie z d. 28-go marca r. b. o kasowości i rachunkowości związków komunalnych, oraz okólnik Min. Spraw Wewnętrznych w sprawie tego rozporządzenia, zestawione razem. Nadto zamieszczono w wydawnictwie szereg dodatkowych materiałów, komentarzy, oraz wzorów ksiąg rachunkowych.

Wiadomości Stowarzyszenia Członków Polskich Kongresów Drogowych. Ukazał się pierwszy numer oficjalnego organu wymienionego Stowarzyszenia. Zawiera: art. inż. L. Borowskiego — Komunikację lądową w wojew. wschodnich. — Komunikat zarządu stowarzyszenia, Komunikat komisji wystawowej.

ZAKŁADY MECHANICZNE

„URSUS” SP. AKC.

Warszawa, Skierniewicka 27/29.

Silniki spalinowe

Diesel'a, pół Diesel'a, dwusuwne do elektrowni, młynów, fabryk, pomp i t. p.

Armatura

do pary, gazu i wody — specjalna dla cukrowni.

Odlewy

żeliwne wysokowartościowe i metali półszlachetnych
(bronz, glin, białe metale i t. p.)

Samochody

dostawa w końcu 1927 r.

Sprzedż silników na długoterminowe rozplaty.

Urząd gminy Snochowice powiatu Kieleckiego,
poczta Łopuszno

ogłasza

KONKURS

na napisanie ksiąg ludności stałej na warunkach:
Gmina Snochowice liczy ludności stałej około
6000 osób.

Księgi 2-eh wai mają być założone i napisane na podstawie skorowidza do starych zniszczonych przez wojnę ksiąg ludności po uprzednim zebraniu potrzebnych dokumentów metrykalnych i po ustaleniu przynależności gminnej wszystkich osób podlegających wpisaniu, reszta zaś ksiąg będzie napisana na podstawie starych ksiąg ludności sporządzonych w języku rosyjskim oraz zebranych dokumentów metrykalnych.

Zebranie dokumentów, ustalenie podstaw prawnych i załatwianie związanej z tem korespondencji należy do obowiązku piszącego księgi.

Reflektować mogą tylko osoby zupełnie obznajmione z odnośnemi przepisami i całą manipulacją przy sporządzaniu i prowadzeniu ksiąg ludności oraz posiadające czytelne i możliwie kaligraficzne pismo.

Wynagrodzenie będzie obliczane na podstawie ustalonej przez Urząd gminny ceny od wpisu 1 osoby za każdą napisaną i przyjętą księgę w stosunku do ilości osób wpisanych do księgi i skorowidza.

Wymagana jest kaucja 100-200 zł. względnie odpowiednie poręczenie

Pierwszeństwo mają oferty odpowiadające wymogom punktu 4 i z najniższą ceną wykonania pracy.

Termin składania ofert do dnia 1 lipca 1927 roku.

Wójt gminy (—) Rowiński.

Wydział Powiatowy w Nadwórnej Województwo
Stanisławowskie

ogłasza

Konkurs

na sekretarza Wydziału powiatowego.

Warunki przyjęcia:

1) Nieprzekroczony 40 rok życia. 2) Obywatelstwo polskie. 3) Ukończone studia prawnicze z wszystkimi egzaminami. 4) Przynajmniej 3 letnia praktyka w samorządzie powiatowym i dokładna znajomość ustawodawstwa samorządowego.

Wynagrodzenie VII. st. służb. urzędników państwowych plus 15% dodatek komunalny i wolne mieszkanie.

Po roku zadawalającej służby może nastąpić „atabilizacja”.

Podania należy wnosić do 15 lipca 1927 r.

Do podania winne być dołączone następujące dokumenty:

1) metryka chrztu i urodzin, 2) poświadczenie obywatelstwa polskiego, 3. świadectwo złożonych egzaminów prawniczych na jednym z Uniwersytetów polskich, 4) świadectwo 3-letniej praktyki w samorządzie powiatow.

Podania niezapatrzone powyższemi dokumentami będą zwrócone bez rozpatrzenia.

Za Wydział powiatowy
Starosta i Kierownik Tymcz. Zarządu pow.
Siekirski.

Drukarnia
ZRZESZENIA SAMORZĄDÓW
POWIATOWYCH
w Warszawie, Leszczyńska Nr. 6.

czos. 13458/9/24

FIRMA EGZYSTUJE OD ROKU 1900.

ROBOTY ZIEMNE

DROGI BITE

ULICE MIEJSKIE

KOLEJKI

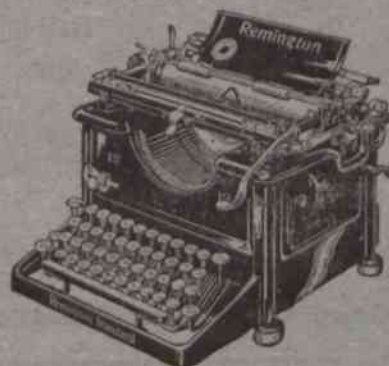
A. PRZYBYLSKI, BIURO TECHNICZNE

Marszałkowska № 22

— TELEFONY: Nr. 55-15 i 68-30. —

Największe powodzenie w dziejach
maszyny do pisania osiągnęła maszyna

Remington

Nowy model Nr. 12 — wzorowa dla biur.

Wszelkie udoskonalenia jak: szybkość, uproszczenie w pracy oraz „idealne uderzenie“ zapewniają jej uznanie wszystkich piszących.

Tow. BLOCK - BRUN Sp. Akc.

Warszawa,

Hotel Bristol.

Oddziały własne:

Katowice, Kraków, Lwów, Łódź, Poznań, Wilno, Gdańsk.

BALTIK

WIRÓWKI NA ŁOŻYSKACH KULKOWYCH

Łożyska kulkowe ostatni wyraz techniki — opatentowane i nie mogą być stosowane przy żadnych innych wirówkach. Dzięki tym łożyskom osiąga się idealny chód i oliwienie tylko raz na rok.

30-letnia gwarancja używalności.

Warszawa, ul. Krak.-Przedmieście 6

Związek Spółdzielni Mleczarskich i Jajczarskich